

วารสารการค้า ระหว่างประเทศ

ปีที่ 2 ฉบับที่ 7 มกราคม - มีนาคม 2558

E INTERVIEW
EXCLUSIVE

คุณอิสระ ว่องกุศลกิจ

ประธานกรรมการหอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

FTA Society

ความเป็นไปได้ในการจัดทำ FTA
จีน-สหภาพยุโรป และผลกระทบต่อไทย

Special Report

การประชุมคณะกรรมการเจรจาการค้า
RCEP (RCEP-Trade Negotiating
Committee: RCEP-TNC) ครั้งที่ 7

AEC & Beyond

AEC กับการเคลื่อนย้ายแรงงาน
ในภูมิภาคอาเซียน

Content

P.11

Special Report

P.24 การประชุมคณะกรรมการเจรจาการค้า RCEP (RCEP - Trade Negotiating Committee : RCEP - TNC) ครั้งที่ 7

360° การค้าโลก

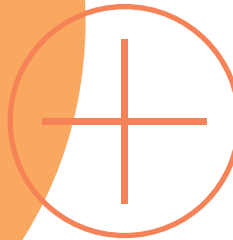
P.27 การปกป้องสิ่งแวดล้อมและนโยบายการค้าเสรีของสหภาพยุโรป

Q & A

P.31 คำถาม - คำตอบ
วาระการค้าระหว่างประเทศ

DTN Report

P.36 ภาพกิจกรรม
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

Exclusive Interview

P.04 นายอิสระ ว่องกุศลกิจ
ประธานกรรมการหอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
สถานการณ์เศรษฐกิจการค้าของไทยในปี 2558 และในอนาคต

FTA Society

P.09 ความเป็นไปได้ในการจัดทำ FTA จีน - สหภาพยุโรป
และผลกระทบต่อไทย

AEC & Beyond

P.13 AEC กับการเคลื่อนย้ายแรงงานในภูมิภาคอาเซียน
เส้าสู่กันฟัง
P.16 เส้นทางบนระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก
(East - West Economic Corridor : EWEC)
บนแนวทางการคมนาคมหมายเลข 9 (R9)

เข้าใจ & ใช้ประโยชน์

P.22 เรียนรู้เรื่องการค้าระหว่างประเทศ ผ่าน e - Learning

P.19

P.22

P.38

วารสาร

การค้าระหว่างประเทศ ที่อยู่ในมือท่านนี้เป็นฉบับไตรมาสแรกของปี 2558 ซึ่งทีมบรรณาธิการได้กำหนด theme ประจำฉบับให้มีการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ “การค้ากับสิ่งแวดล้อม” ด้วยตระหนักเห็นว่าการค้าและสิ่งแวดล้อม เป็นประเด็นท้าทายต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศของไทย โดยเฉพาะประเด็นการปกป้องสิ่งแวดล้อมและนโยบายการค้าเสรีของสหภาพยุโรปที่กำลังได้รับความสนใจขณะนี้ ในคอลัมน์ 360 องศา การค้าโลก ทั้งนี้ยังได้รวบรวมประเด็นปัญหาแง่มุมต่างๆ เกี่ยวกับการค้ากับสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจสีเขียว (green growth) ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่คำนึงถึงการรักษาและปกป้องสิ่งแวดล้อม ในคอลัมน์ Q&A ถาม - ตอบ อีกด้วย

พิเศษสำหรับคอลัมน์ “Exclusive Interview” ได้รับเกียรติจากคุณอิสระ ว่องกุศลกิจ ประธานกรรมการหอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ได้มาสะท้อนแง่คิดและมุมมองในมิติของภาคเอกชนต่อเศรษฐกิจของไทยปี 2558 และความพร้อมของผู้ประกอบการไทยในยุคการแข่งขันท่ามกลางความผันผวนของเศรษฐกิจโลกรวมทั้งข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการส่งออกด้วย

อย่างไรก็ตาม วารสารฉบับนี้ยังเข้มข้นด้วยสาระเหมือนเดิมเพื่อทำหน้าที่ตอบคำถามและนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ และหวังว่าข้อมูลที่ท่านผู้อ่านได้รับจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามสมควร และเพื่อพัฒนาวารสารให้ดียิ่งขึ้นคณะผู้จัดทำจึงขอเชิญชวนท่านให้ข้อคิดเห็นในการพัฒนา ปรับปรุงเนื้อหาให้ดียิ่งขึ้น โดยสามารถแสดงความคิดเห็นผ่านทุกช่องทางติดต่อตามที่อยู่ที่ปรากฏในปกหลังของวารสาร

บรรณาธิการ

ปีที่ 2 ฉบับที่ 7 มกราคม - มีนาคม 2558

วารสารการค้า ระหว่างประเทศ

จัดทำโดย

คณะทำงานวารสารการค้าระหว่างประเทศ
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

คุณฮิสะ ว่องกุลกิจ

ประธานกรรมการหอการค้าไทย
และสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

ปรัชญาในการทำงานและ การดำเนินชีวิต

เราต้องมีเป้าหมายในการดำเนินชีวิตว่า ชีวิตเราต้องการอะไร? เช่นเดียวกันกับการทำธุรกิจ วิสัยทัศน์เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง การสร้างวิสัยทัศน์ให้ธุรกิจ คือ การมองไปข้างหน้าว่าธุรกิจของเราจะเติบโตไปเป็นอย่างไรในอนาคต? อะไรคืออุปสรรคที่ต้องก้าวผ่านไปได้? จะปรับปรุงพัฒนาธุรกิจอย่างไรเพื่อให้วิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้เป็นจริงได้? และที่สำคัญจะต้องมีความมุ่งมั่นกับสิ่งที่ทำ “จะทำอะไรก็แล้วแต่...ต้องทำให้สำเร็จ...Whatever you do, follow - through” เพราะเมื่อภาคธุรกิจเข้มแข็ง มีความสามารถ ในการแข่งขัน ประเทศชาติก็จะเข้มแข็งตามไปด้วย

แนวนโยบายและบทบาทหน้าที่ ของหอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

หอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรศูนย์รวมของภาคธุรกิจเอกชน ที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมการค้าและพัฒนาผู้ประกอบการของไทย รวมทั้ง เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกับภาครัฐบาล และเป็นองค์กรที่ได้ยื่นหยัดเคียงคู่พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยมาโดยตลอด จนได้รับการยอมรับให้เป็นสถาบันหลักทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยคณะกรรมการหอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยชุดปัจจุบัน ได้ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ในการบริหารงานขององค์กรว่า “หอการค้าไทย เป็นสถาบันหลักทางธุรกิจที่มีองค์ความรู้ มีเครือข่ายและความร่วมมือ ที่เข้มแข็งที่สุดของประเทศมีเป้าหมายให้ประเทศไทยมีศักยภาพและแสวงหาโอกาสเพื่อสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลกอย่างยั่งยืน” โดยได้วางแผนการขับเคลื่อนภารกิจให้สมาชิกไปสู่ความสำเร็จไว้ 3 แนวทางด้วยกัน ซึ่งเรียกว่า “พันธกิจ 3 เสาหลัก” ประกอบด้วย

1 พัฒนาเพิ่มพูนทักษะความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการทุกภาคส่วน โดยเฉพาะ SMEs (Competitiveness) ซึ่งถือเป็นสมาชิกส่วนใหญ่ขององค์กร โดยในช่วงที่ผ่านมาได้สร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับ SMEs หลายโครงการ เช่น การจัดสัมมนา “SMEs...วิธีทำเงิน”, โครงการ SMEs Onsite Visit, โครงการ SMEs...Tips & Mentoring ; และโครงการจัดอบรมหลักสูตร SMEs...แผนดี ง่ายๆ เป็นต้น

2 พัฒนาเครือข่ายและความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก เพื่อการพัฒนาธุรกิจทุกภาคส่วน (Connectivity and Collaboration) โดยคณะกรรมการฯ ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างและพัฒนาเครือข่ายมาโดยตลอด ทั้งหอการค้าจังหวัดทั่วประเทศ สมาคมการค้า หอการค้าต่างประเทศ สภาธุรกิจต่างๆ ไปจนถึงภาครัฐบาล กระทรวงทบวง กรม หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรทางธุรกิจอื่นๆ ซึ่ง ณ วันนี้ หอการค้าฯ มีเครือข่ายภาคเอกชนรวมกันแล้วกว่า 70,000 ราย

3 ลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ พร้อมทั้งเสริมสร้างธรรมาภิบาล และความรับผิดชอบในการดำเนินธุรกิจ ให้มีความยั่งยืน (Good Governance and Corporate Social Responsibility) โดยนอกเหนือจากภารกิจทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่หลักแล้ว หอการค้าฯ ยังให้ความสำคัญกับภาคสังคมอย่างต่อเนื่อง เพราะในปัจจุบันเศรษฐกิจกับสังคมมีความเกี่ยวพันกันจนแทบจะแยกกันไม่ออก หากภาคสังคมอ่อนแอ ก็จะทำให้ผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สำหรับกิจกรรมทางด้านนี้ เช่น การจัดประกวดจรรยาบรรณดีเด่น การจัดกิจกรรมต่อต้านคอร์รัปชัน และโครงการลดความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ ซึ่งมี 2 กิจกรรมสำคัญ 2 โครงการ คือ โครงการทำนา 1 ไร่ ได้เงิน 1 แสน และโครงการ 1 บริษัทดูแล 1 ชุมชน เป็นต้น

นอกจากนั้น คณะกรรมการฯ ยังได้สร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่ของหอการค้า (Young Entrepreneur Chamber of Commerce หรือ YEC) ซึ่งเป็นทายาทนักธุรกิจของคณะกรรมการและสมาชิกของหอการค้าในแต่ละจังหวัด เพื่อก้าวเข้ามาเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ พร้อมทั้งร่วมพัฒนาและต่อยอดการดำเนินงานของหอการค้าฯ ในอนาคต โดยได้พัฒนาศักยภาพด้านทักษะความเป็นผู้นำ การบริหารธุรกิจ การจัดการในด้านต่างๆ รวมทั้งการสร้างจิตสาธารณะ และจริยธรรมอันดีให้กลุ่มคนรุ่นใหม่ เพื่อรองรับกับการขยายตัวของธุรกิจในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะการเข้าสู่ AEC ซึ่งปัจจุบัน กลุ่ม YEC สามารถขยายเครือข่ายได้ครบทั้ง 77 จังหวัดทั่วประเทศ โดยมีสมาชิกรวมกันกว่า 3,000 ราย

สถานการณ์เศรษฐกิจการค้าของไทยใน ปี 2558 และทิศทางในอนาคต

สำหรับสถานการณ์เศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบันพบว่า เศรษฐกิจโดยรวมของไทยยังคงมีสัญญาณของการชะลอตัว จากสัญญาณของการบริโภคที่ยังคงชะลอตัวอย่างต่อเนื่องจากปลายปี 2557 ดังจะเห็นได้จากผลการสำรวจพฤติกรรมการใช้จ่ายต่างๆ ในช่วงเทศกาลที่ยังคงมีการจับจ่ายใช้สอยชะลอตัวลงจากปีที่ผ่านมา รวมทั้งดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนที่ยังคงมีสัญญาณของการลดลงอย่างต่อเนื่อง การลงทุนภาคเอกชนที่ยังคงชะลอจากสถานการณ์ความชัดเจนทางด้านนโยบายและการเมือง ประกอบกับโครงการขนาดใหญ่และการเบิกจ่ายของรัฐบาลที่ยังคงมีการดำเนินการที่ล่าช้ากว่าที่หลายฝ่ายคาดการณ์

การส่งออกยังคงมีสัญญาณของการหดตัวอยู่จากภาวะเศรษฐกิจโลกที่มีความผันผวน โดยตัวเลขการส่งออกในเดือนมกราคม 2558 ติดลบถึง 3.46% เหตุผลหลักจากระดับราคาน้ำมันที่ต่ำส่งผลให้ประเทศผู้ส่งออกน้ำมันมีภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวลง รวมทั้ง ปัจจัยที่พืชผลทางการเกษตรโดยเฉพาะระดับราคายางพาราและราคาข้าวที่ทรงตัวอยู่ในระดับต่ำ ยังเป็นปัจจัยที่บั่นทอนการบริโภคของประชาชนในต่างจังหวัด ทำให้กำลังซื้อลดลง ประกอบกับในช่วงที่ผ่านมาสถานการณ์หนี้ครัวเรือนที่เพิ่มสูงขึ้นจากผลของเศรษฐกิจที่ชะลอตัวยังคงเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาคการบริโภคภาคประชาชนอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม สถานการณ์เศรษฐกิจของประเทศไทยยังคงมีปัจจัยที่สนับสนุนให้ภาวะเศรษฐกิจของประเทศมีโอกาสในการขยายตัวได้จากสถานการณ์ราคาน้ำมันในตลาดโลกที่ปรับตัวลดลงและยังคงทรงตัวอยู่ในระดับต่ำ ความเชื่อมั่นต่อสถานการณ์ทางการเมืองที่มีเสถียรภาพ มาตรการในการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ อาทิเช่น มาตรการช่วยเหลือชาวนา ชาวนสวนยาง การค้าชายแดนที่ยังคงมีความโดดเด่น และมีปริมาณการค้าระหว่างกันเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกด้านโดยเฉพาะการค้าบริเวณไทย - เมียนมาร์ และจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากประเทศจีน เรายังคงคาดหวังว่าเศรษฐกิจของประเทศไทยน่าจะมีโอกาสขยายตัวได้ประมาณ 3.5% - 4.0%

ความร่วมมือของผู้ประกอบการไทยในยุค แห่งการแข่งขันท่ามกลางความผันผวน ของภาวะเศรษฐกิจโลก

ประเทศไทยเพิ่งก้าวผ่านช่วงเวลาอันเป็นสถานการณ์ซึ่งไม่ปกติ ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ อีกทั้งเศรษฐกิจไทยยังเผชิญความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนของการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก ซึ่งมีแนวโน้มเติบโตช้า โดยเศรษฐกิจประเทศพัฒนาแล้ว เช่น สหภาพยุโรปซึ่งมีแนวโน้มเติบโตในอัตราที่ต่ำประมาณ 1.2% ขณะที่เศรษฐกิจเอเชียยังคงเติบโตในระดับใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา อาทิ เศรษฐกิจจีนแนวโน้มการเติบโตอยู่ที่ 7.1%, เศรษฐกิจอาเซียนเติบโตที่ 5.2% โดยเฉพาะกลุ่มประเทศ CLMV ซึ่งเศรษฐกิจกำลังเติบโต 5.6% - 8.5% (เวียดนาม 5.6%, สปป.ลาว 7.2%, กัมพูชา 7.3% และเมียนมาร์ 8.5%) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของอาเซียน จึงเป็นโอกาสของประเทศไทย ในการทำการค้า - การลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน

ผู้ประกอบการของไทยจึงต้องมีการปรับปรุงพัฒนาสร้างความสามารถให้ธุรกิจพร้อมรับโอกาสและการแข่งขันที่เพิ่มสูงขึ้น โดยในส่วนของหอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญ กับการสร้างความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการ ทั้งนี้ การสร้างความสามารถในการแข่งขัน เริ่มที่ตัวเรา เริ่มที่

ผู้ประกอบการจะต้องปรับทัศนคติ เปลี่ยน Mindset ในการพัฒนาธุรกิจให้อยู่รอดและก้าวสู่ความเป็นเลิศได้ด้วยตัวเอง โดยไม่เพียงร้องขอหรือต้องรอคอยความช่วยเหลือแต่เพียงภาครัฐ

ธุรกิจไม่จำเป็นต้องเป็นรายใหญ่เท่านั้นที่มีศักยภาพในการแข่งขันได้ SMEs รายเล็กๆ ก็สามารถทำได้ สิ่งสำคัญ คือ จะต้องรู้เขา รู้เราให้ลึกซึ้ง รู้ว่าบริบทของโลกมีการเปลี่ยนแปลง และเราต้องปรับตัว ให้ทัน ต้องสำรวจให้พบธุรกิจของเรามีจุดอ่อนอะไรที่ต้องพัฒนา (Room for Improvement) และ ยังต้องปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไม่สามารถที่จะหยุดได้ เปรียบได้กับ “การเดินทางซึ่งไม่มีที่สิ้นสุด”

ข้อดีเน้นและข้อเสนอนะในการขับเคลื่อน พัฒนาเศรษฐกิจและการส่งออก ของประเทศ

ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ จำนวนผู้มี
งานทำในประเทศไทย 38.9 ล้านคน อยู่ในภาคเกษตร
15.43 ล้านคน (40%) แต่มีส่วนในการสร้าง GDP ให้กับ
ประเทศเพียง 12% ขณะที่ผู้มีงานทำในภาคอุตสาหกรรม
5.39 ล้านคน (14%) มีส่วนในการสร้าง GDP 34%
และผู้มีงานทำในภาคบริการ 14.13 ล้านคน (36%)
มีส่วนในการสร้าง GDP 41%

ซึ่งข้อเท็จจริงดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึง
ผลิตภาพการผลิต (Productivity) ของไทยในปัจจุบัน
ที่ยังอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะผลิตภาพของแรงงานใน
ภาคเกษตร (Agricultural Productivity) ซึ่งต่ำกว่า
ประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ โดยไทย
มีผลิตภาพการผลิต 3,651 ดอลลาร์/คน/ปี ต่ำกว่ามาเลเซีย
ถึง 6 เท่า และต่ำกว่าประเทศออสเตรเลียถึง 23 เท่า
เนื่องจากส่วนใหญ่ยังเป็นการทำการเกษตร แบบดั้งเดิม
ซึ่งใช้แรงงานคนจำนวนมาก

ผลิตภาพการผลิต (Productivity) ที่ยังคง
อยู่ในระดับต่ำดังกล่าวนั้น เป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่ง
ของปัญหาความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้
(บ่งชี้ด้วยค่า Gini Coefficient ซึ่งประเทศไทยมีค่าดัชนี
เท่ากับ 0.4) ความเหลื่อมล้ำทางรายได้หรือความเหลื่อมล้ำ
ทางเศรษฐกิจเป็นประเด็นสำคัญ ซึ่งนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำ

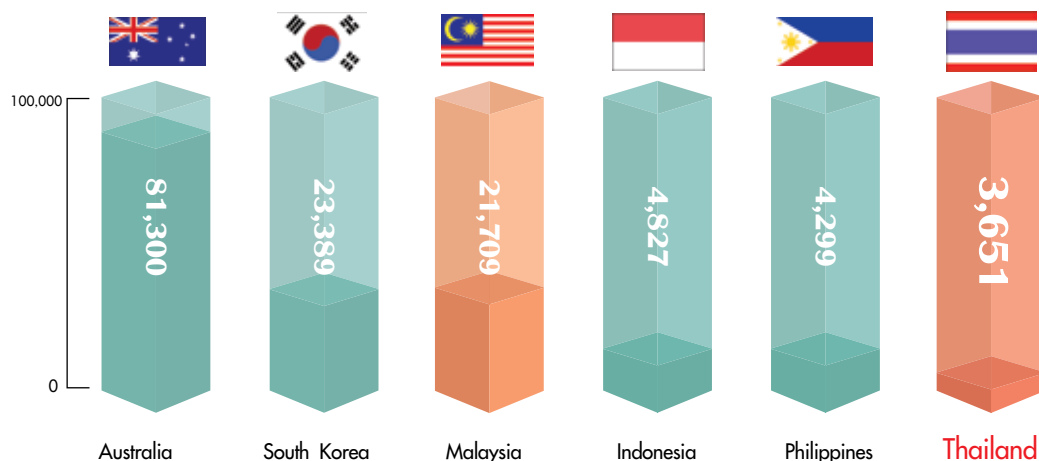
ทางสังคม ความไม่เท่าเทียมกันทางด้านโอกาส ในการ
เข้าถึงการศึกษา และบริการสาธารณสุข ตลอดจน
การส่งออกซึ่งสิทธิ - เสรีภาพ และการได้รับคุ้มครอง
ตามกฎหมายโดยเท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของ
ประเทศที่อาจส่งผลกระทบต่อเนื่องก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ
ตามมาได้อย่างมากมาย

ดังนั้น หากเราจะมองอนาคตของประเทศ
ไปข้างหน้า การเพิ่มผลิตภาพการผลิต (Productivity)
ของไทย และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ
ประเทศ จึงเป็นเรื่องสำคัญในลำดับต้นๆ ที่เราจะต้อง
เร่งปรับปรุง เพื่อการขับเคลื่อนพัฒนาเศรษฐกิจและ
การส่งออกของประเทศ ในระยะยาว การลงทุนในทุนมนุษย์
(Human Capital) จึงเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากจะช่วย
ยกระดับทักษะและความสามารถของแรงงานไทยและนำไปสู่
ผลิตภาพทางการผลิตที่สูงขึ้นและความสามารถในการ
แข่งขันที่ยั่งยืน

ขณะที่ภาครัฐในฐานะฝ่ายบริหารของประเทศ
จะต้องเพิ่มบทบาทการอำนวยความสะดวกในการดำเนิน
ธุรกิจ ปรับปรุงกระบวนการให้บริการภาครัฐในด้านต่างๆ
อาทิ การลดขั้นตอนการขอใบอนุญาตในการนำเข้า - ส่งออก,
การแก้ไขปัญหาขั้นตอนในการขอใบอนุญาตก่อสร้าง,
ปรับปรุงกระบวนการทำงานในการขอ VISA และ
Work Permit ของชาวต่างชาติ ทั้งที่เข้ามาทำธุรกิจ
และเข้ามาท่องเที่ยว ในประเทศไทย เป็นต้น เพื่อสนับสนุน
ประเทศไทยในการเป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุน และ
การท่องเที่ยวของภูมิภาค

เปรียบเทียบผลิตภาพแรงงานในภาคเกษตร

US\$/Person employed/Year

ที่มา : IMD World Competitiveness Yearbook 2014

ความเป็นไปได้ในการจัดทำ

FTA จีน-สหภาพยุโรป

และผลกระทบต่อไทย
โดย พรรคิร เพ็ญวิชัย

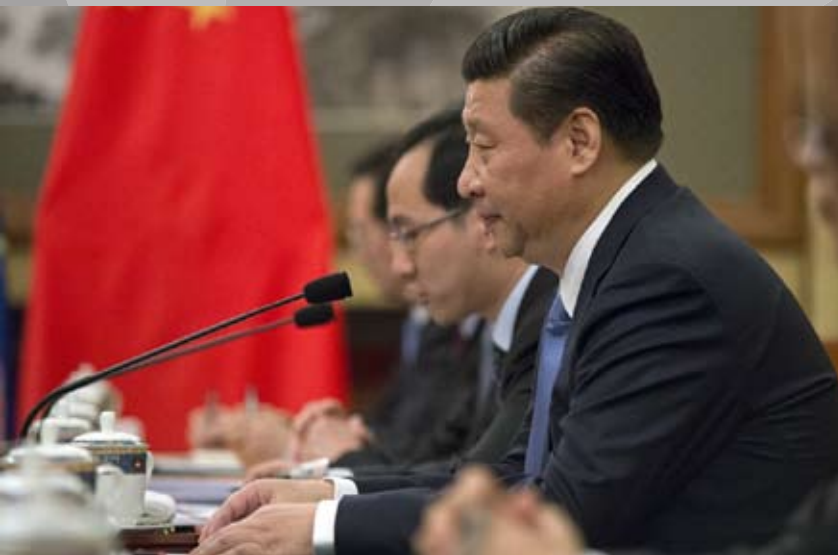
การจัดทำสนธิสัญญาด้านการลงทุนสองฝ่าย : สหภาพยุโรป (EU) และจีน เริ่มเจรจาจัดทำสนธิสัญญาด้านการลงทุนสองฝ่าย (Bilateral Investment Treaty : BIT) รอบแรกเมื่อเดือนมกราคม 2557 และได้หารือแผนดำเนินการต่อไปเมื่อเดือนตุลาคม 2557 ในระหว่างการประชุม ASEM (Asia Europe Meeting) ที่นครมิลาน อิตาลี โดยทั้งสองฝ่ายคาดว่าจะมีข้อสรุปสำคัญที่เป็นเป้าหมายร่วมกันคือ “การเปิดตลาด และปรับปรุงการคุ้มครองสิทธิผู้ลงทุนให้ดีขึ้น” แต่การเจรจาก็ยืดเยื้อออกไป เพราะจีนมิได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควร ทั้งมีอุปสรรคที่ยากลำบากเช่น ประเด็นการพิจารณาแก้ไขความขัดแย้งของผู้ลงทุน การโน้มน้าวให้จีนอนุญาตให้ผู้ประกอบการ EU เข้าสู่อุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูงของจีน (China’s high - tech industries) อย่างไรก็ตามคาดว่า การเจรจา BIT จะสรุปผลได้ภายใน 2 - 3 ปี และนับเป็นการจัดทำ BIT ฉบับแรกที่ EU ดำเนินการหลังจากที่ Lisbon Treaty มีผลบังคับใช้ในปี 2009

เหตุผลและประเด็นจูงใจให้มีการจัดทำ BIT ระหว่างสองประเทศเช่น

1. เพื่อช่วยนักลงทุน EU ที่ประสบปัญหาถูกปิดกั้นหรือกีดกันการเข้าสู่ตลาดจีน ด้วยการจัดให้มีกรอบกฎหมายการลงทุนที่ไม่ซับซ้อน สะดวก และคาดการณ์ได้
2. ลดอุปสรรคการลงทุนในจีน เช่น การบริหารจัดการกฎส่วนประกอบท้องถิ่น (local content rules) ข้อกำหนดตามระเบียบเช่น การเปิดเผยข้อมูลทางเทคโนโลยี (ฝ่าย EU คาดว่า หากสามารถลดข้อจำกัดดังกล่าวได้ จะเพิ่มการลงทุน FDI ในจีนประมาณร้อยละ 2 หรือมีรายได้เพิ่มขึ้น 2 พันล้านยูโร (ประมาณ 2,441.37 พันล้านเหรียญสหรัฐ) สถิติล่าสุดในปี 2555 บริษัท EU ลงทุนในจีนประมาณ 18.92 พันล้านเหรียญ ส่วนจีนลงทุนใน EU มูลค่า 9.28 พันล้านเหรียญ
3. สถานะล่าสุดที่เป็นปัจจัยบวกและย้าความสำคัญของจีนต่อเศรษฐกิจโลก เช่น เมื่อเดือนตุลาคม 2557 IMF คาดการณ์ว่าในปี 2557 เศรษฐกิจจีนวัดโดย GDP จะมีมูลค่า

17,632 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ นับเป็นอันดับหนึ่งของโลก (มีขนาดใหญ่กว่าเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาที่จะมี GDP มูลค่า 17,416 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ) ทั้งอังกฤษยังได้ออกพันธบัตรสกุลเงินหยวน ถือเป็นชาติตะวันตกประเทศแรกที่ออกพันธบัตรสกุลเงินหยวน) มีการใช้เงินหยวนในการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศมากขึ้น ทั้งธนาคารกลางใน 23 ประเทศเริ่มถือสินทรัพย์ในรูปเงินหยวนเป็นทุนสำรองระหว่างประเทศ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงศักยภาพความเข้มแข็ง และมั่นคงของเศรษฐกิจจีน ว่าจะส่งผลให้ EU จะปฏิเสธหรือประวิงเวลาการจัดทำ FTA กับจีนออกไป เพราะยิ่งช้ายิ่งจะเสียโอกาส แม้ว่าจะมีข่าวจาก EU ในช่วงที่ประธานาธิบดี Xi Jinping เยือน EU ในเดือนมีนาคม 2557 ว่าจะพิจารณาจัดทำ FTA กับจีนหรือไม่ ขึ้นอยู่กับผลของการเจรจา BIT

การเข้าสู่ตลาดสำหรับนักลงทุน (Market access for investors) : BIT มีเป้าหมายขจัดปัญหาความไม่สมดุลและช่วยให้คณะกรรมการการยุโรป (EU Commission) ยังคงความสำคัญ (แต่ข้อเท็จจริงคือ จีนนิยมติดต่อโดยตรงกับรัฐบาล

ประเทศสมาชิกฯ เช่น เยอรมนี) ทั้งประสงค์จะเจาะตลาดบริการของจีน ซึ่งมีมูลค่าประมาณ 1/5 ของมูลค่าการส่งออกของ EU ไปจีน อุตสาหกรรมธุรกิจบริการของ EU มีอัตราส่วนร้อยละ 75 ของ GDP และมีความสำคัญยิ่งด้านยุทธศาสตร์ ทั้งนี้มีความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการเกี่ยวกับการจัดทำ BIT นี้ เช่น (1) “การเจรจาครั้งนี้จะมีความยากลำบากมาก เพราะเพียงแค่การทำงานในด้านเทคนิคที่พยายามจะเข้าใจกันและกันก็มีความยุ่งยากแล้ว โดยเฉพาะประเด็นเช่น Investor - State Dispute Settlement (ISDS) ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะไม่ยอมแลกเปลี่ยนอะไร ถ้าสิ่งที่ได้มาไม่คุ้มค่า” โดยจีนจะพยายามยืดเยื้อและไม่เร่งรีบ เมื่อเปรียบเทียบกับคณะกรรมการการค้า EU ที่ค่อนข้างจะเร่งรีบ เห็นได้จากอดีตกรณีการค้า - Investor - State Dispute Settlement (ISDS) นาย Karel De Gucht ที่ได้ลงนามความตกลง FTA หลายฉบับ (2) EU จำเป็นต้องกดดันจีนให้เปิดตลาดธุรกิจบริการบางภาคที่ EU เห็นว่ายังถูกจำกัด (เช่น Transport, Healthcare, Distribution) คาดว่าจีนก็จะดำเนินการเช่นเดียวกันแต่ก็จะเลือกเฟ้นอย่างระมัดระวัง และยังคงควบคุมอย่างเข้มงวดต่อไป เนื่องจากมีนโยบายที่จะเลือกเฉพาะสาขาอุตสาหกรรมที่ให้ความสำคัญตามลำดับ เช่น เทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology) และนาโนเทคโนโลยี (Nanotechnology) ซึ่ง EU มีความรู้ความชำนาญ และจีนก็เรียนรู้ได้เร็ว ส่วนการเข้าซื้อธุรกิจหรือร่วมลงทุนใน EU นั้น จีนจะไม่เร่งรุกเข้าไปลงทุน เพิ่มความระมัดระวังมากขึ้น เนื่องจากความล้มเหลวในอดีต (เช่น การร่วมลงทุน)

การคุ้มครองนักลงทุน : ในการเจรจามีประเด็นที่มักจะเป็นปัญหาสำคัญได้แก่ Investor - State Dispute Settlement (ISDS) ซึ่งเป็นกลไกที่เอื้อให้บริษัทต่างชาติฟ้องร้องรัฐบาลประเทศเจ้าภาพในกรณีที่กฎหมายภายในหรือการดำเนินการภายในสร้างความเสียหายต่อการลงทุน เช่น การเวนคืน/ยึดมาเป็นของรัฐ (Expropriations) และปฏิกิริยาของจีนก็ยังไม่ชัดเจน แต่หากการเจรจานี้ประสบความสำเร็จ ถือว่าเป็นการทดสอบคู่เจรจาที่จะจัดทำความตกลงให้ครอบคลุมมากขึ้นต่อไปด้วยการจัดทำ FTA

เมื่อต้นปี 2557 ประธานาธิบดี Xi Jinping เร่งรัดให้จีนและ EU ร่วมกันหาวิธีที่เป็นไปได้ในการจัดทำ FTA และกำหนดเป้าหมายให้การค้าระหว่างกันมีมูลค่า 1 หมื่นล้านดอลลาร์ฯ ภายในปี 2020 ซึ่งฝ่าย EU กล่าวตอบอย่างคลุมเครือว่า พร้อมทั้งจะพิจารณาเมื่อมีโอกาสในอนาคต แม้ว่าจะมีการผลักดันจากนายกรัฐมนตรีอังกฤษ (นาย David Cameron) และนาย Sigmar Gabriel (รัฐมนตรีเศรษฐกิจเยอรมัน) ส่วนนาย Pablo Zalba Bidegain กรรมการธิการเศรษฐกิจและการเงิน รัฐสภายุโรปกล่าวว่า “การจัดทำ BIT ครั้งนี้เป็นโอกาสที่ EU จะได้ตรวจสอบความเท่าเทียมระหว่างกันอีกครั้งว่าเป็นไปตามระเบียบที่กำหนดไว้เพียงใด”

ความเห็นเกี่ยวกับการจัดทำ FTA จีน-สหภาพยุโรป : ซึ่งมีทั้งที่สนับสนุนและคัดค้าน สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ความเห็นจากสหภาพยุโรป		ความเห็นจากจีน	
สนับสนุน	คัดค้าน	สนับสนุน	คัดค้าน
- นาย David Cameron นายกรัฐมนตรีอังกฤษ : เรียกร้องให้มีการจัดทำ FTA (อังกฤษมีความพร้อมที่สุดในกลุ่ม G8, G20 และ EU, จะเพิ่มมูลค่าการค้าของอังกฤษประมาณ 1.8 พันล้านปอนด์/ปี) - นาย Carlo Calenda รัฐมนตรีช่วยกระทรวง Economic Development อิตาลี จะผลักดันให้เริ่มจัดทำ FTA เพราะปัจจุบันจีนมีบทบาทสำคัญมากขึ้นในการค้าและเวทีระหว่างประเทศ เช่น ล่าสุดมีบทบาทเอื้อให้การเจรจา TFA (Trade Facilitation Agreement) ภายใต้ WTO ประสบผลสำเร็จ	- นาย Ed Miliband หัวหน้าพรรค Labour (อังกฤษ) เราต้องไม่แข่งขันกับจีนด้วย low pay, low skills แต่ต้องแข่งขันบนพื้นฐานของ high-skill, hi-tech, high-wage economy ส่งเสริมให้ SME เติบโต ช่วยฝึกอบรมให้คนหนุ่มสาวทำธุรกิจ เป็นการสร้างความมั่งคั่งให้ประเทศอย่างแท้จริง	- ประธานาธิบดี Xi Jinping (มี.ค. 57) กล่าวในระหว่างเยือนคณะกรรมาธิการยุโรปที่กรุงบรัสเซลส์เบลเยียม	n.a.

ผลกระทบที่ไทยอาจได้รับ : ทางเลียงหรือทางรอด เช่น

1. สินค้าจีนที่หลากหลายทั้งประเภทและคุณภาพแทบทุกระดับจะหลั่งไหลเข้า EU มากและสะดวกขึ้น เนื่องจากจะมีการลดอัตราภาษีนำเข้าหรือมีอัตราฯ เป็นศูนย์ ซึ่งต้องถูกคัดค้านจากผู้ผลิตสินค้าประเภทเดียวกันใน EU ทั้งจะเผชิญอุปสรรคด้านกฎระเบียบหรือ NTBs เช่น มาตรการคุ้มครองความปลอดภัยผู้บริโภค กฎระเบียบและการตรวจสอบสินค้าซึ่งต้องปฏิบัติตามเท่าเทียมกันทั้งสินค้าที่ผลิตใน EU และที่นำเข้า (เช่น สินค้าอาหารและอาหารสัตว์ - ระเบียบ Food Safety และระบบตรวจสอบ RAPID)

ผลกระทบต่อสินค้าไทย คาดว่าจะมีราคาแพงเพราะต้องเสียภาษีในอัตราสูงกว่าและไม่สามารถแข่งขันได้ (เช่น เสื้อผ้า เครื่องหนัง เครื่องใช้ไฟฟ้า) ดังนั้นผู้ผลิตสินค้าไทยควรเตรียมความพร้อม ปรับตัวและกลยุทธ์ เช่น (1) การสร้างแบรนด์สินค้าผลิตสินค้าที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ เน้นการออกแบบที่ใช้ความรู้ความสามารถ นวัตกรรมใหม่ๆ ผสมผสานกับความเป็นเอกลักษณ์ที่ยากจะลอกเลียน และดึงดูดผู้ซื้อได้ด้วยตัวสินค้าเอง (ดังเช่น การออกแบบเครื่องหนังของนักออกแบบอิตาลี ที่มีแบรนด์และเอกลักษณ์โดดเด่น เป็นสินค้าระดับ Premium ที่ยอมรับทั่วโลก) (2) การจดทะเบียนคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาใน EU รวมทั้งการจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications หรือ GIs) ซึ่งเป็นเครื่องมือทางการตลาดและเพิ่มมูลค่าสินค้า ป้องกันการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม ทั้งนี้ จำเป็นต้องเน้นการโฆษณาประชาสัมพันธ์ในสื่อต่างประเทศที่เป็นภาษาสากล (เช่น อังกฤษ) และภาษาท้องถิ่นอย่างเต็มที่และต่อเนื่อง (3) การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับจีนในทีมการผลิตสินค้าที่ไทยยังไม่เข้มแข็ง (เช่น สินค้า high technology) โดยเข้าร่วมใน Supply Chain พยายามปรับปรุงสถานะและเพิ่มความสำคัญ/บทบาทการผลิตของไทย เพื่อยกระดับให้สูงขึ้นเป็นลำดับอย่างต่อเนื่อง จากการได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องและนำมาประยุกต์ปรับใช้กับการผลิต พัฒนา และคิดค้นประดิษฐ์สินค้าใหม่ๆ (4) การเร่งปรับปรุงและพัฒนาในด้านต่างๆ ที่สำคัญอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง เช่น การศึกษา (ที่เน้นพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศและอุตสาหกรรมใหม่ๆ ให้มีความสำคัญยิ่งต่อการวิจัยและพัฒนา (Research & Development หรือ R & D) ด้วยการจัดสรรงบประมาณในแต่ละปีอย่างต่อเนื่อง) การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ (จำเป็นต้องมีฐานข้อมูลและเทคโนโลยีด้านต่างๆ ที่ครอบคลุมพร้อมใช้ประโยชน์และทันสมัยที่สุด)

AEC

กับการเคลื่อนย้ายแรงงานในภูมิภาคอาเซียน

โดย : สรรค์ แสนโสภา

การเป็น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN

Economic Community : AEC) ตามเป้าหมายภายในปลายปี 2558 อาจยังไม่มีผลกระทบมากนักต่อตลาดแรงงานในภูมิภาคเพราะถึงแม้ว่าจะครอบคลุมไปถึงการเคลื่อนย้ายแรงงาน แต่ก็ยังเป็นไปอย่างมีขอบเขตจำกัด นั่นคือเฉพาะการเคลื่อนย้ายแรงงานที่มีฝีมือระดับกลางถึงสูง ในขณะที่การเคลื่อนย้ายแรงงานในภูมิภาคอาเซียนในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ เป็นแรงงานไร้ฝีมือ

เป็นเวลาหลายทศวรรษแล้วที่เราได้เห็นการเคลื่อนย้ายแรงงานในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะไทย เมียนมาร์ ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ซึ่งส่วนใหญ่ เป็นการเคลื่อนย้ายผ่านชายแดน สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของระดับการพัฒนาประเทศ โดยมีไทยเป็นประเทศผู้รับแรงงานต่างชาติที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาค ตามสถิติขององค์กรแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization : ILO) ปัจจุบัน ไทยมีแรงงานต่างชาติที่ขึ้นทะเบียนราว 2.7 ล้านคน

ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชียหรือ ADB คาดการณ์ว่า จะยังคงมีการเคลื่อนย้ายแรงงานระดับล่างต่อไปในภูมิภาค トラบาทที่ค่าแรงงานในไทยยังสูงกว่าในประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งปัจจุบันสูงกว่าถึง 3 เท่าตัว นอกจากนี้ ความต้องการจ้างงานในไทยก็เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งมีขนาดใหญ่กว่าขนาดเศรษฐกิจของเมียนมาร์ ลาว และกัมพูชาวมกัน แหล่งที่มาหลักของแรงงานด้อยฝีมือในไทย ได้แก่ เมียนมาร์ (ซึ่งประเมินว่าอาจสูงถึง 4 ล้านคน) ส่วนใหญ่เข้ามาทำงานในภาคการผลิต การเกษตร ประมง ก่อสร้าง และคนรับใช้ในบ้าน โดยรัฐบาลไทยได้มีการจัดระเบียบการนำเข้าแรงงาน ให้มีการขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และมีการคุ้มครองขั้นพื้นฐานแก่แรงงานดังกล่าว

ADB ได้ประเมินว่า ในช่วงปี 2558 - 2568 จำนวนแรงงานในเมียนมาร์จะขยายตัวเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 9 หรือเพิ่มเป็น 35.1 ล้านคน ในลาว จะขยายตัวร้อยละ 23 หรือเพิ่มเป็น 4.4 ล้านคน และในกัมพูชา ร้อยละ 17 หรือเพิ่มเป็น 10.4 ล้านคน ในขณะที่ไทย จะมีการขยายตัวเพียงร้อยละ 1 หรือเพิ่มเป็น 40.4 ล้านคน ส่วนเวียดนามจะกลายเป็นแหล่งแรงงานขนาดใหญ่ในภูมิภาคด้วยอัตราขยายตัวร้อยละ 17.6 หรือเพิ่มเป็น 60.7 ล้านคน ในปี 2568

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการนำเข้าแรงงานของไทย คือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ที่กำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ สหประชาชาติคาดการณ์ว่า ไทยจะมีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10 ของจำนวนประชากร ในปี 2550 เป็นร้อยละ 30 ในปี 2593 และในอีกไม่ถึง 10 ปีข้างหน้า จำนวนประชากรวัยทำงานในไทย ซึ่งปัจจุบันมีประมาณ 40 ล้านคน จะเริ่มลดลง นอกจากนี้ตลาดแรงงานในไทยยังขาดความสมดุลของโครงสร้างแรงงาน ทั้งระดับบนและระดับล่าง ทั้งปริมาณและคุณภาพ กล่าวคือ ขาดแคลนแรงงานระดับล่าง (ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา) แต่กลับมีแรงงานส่วนเกินในระดับอุดมศึกษา รวมทั้งยังมีปัญหาคุณภาพแรงงานไม่ตรงกับความต้องการของตลาด

การไปสู่ AEC ในส่วนของการเคลื่อนย้ายแรงงาน ฝีมืออย่างเสรีนั้น แม้ว่าอาเซียนยังไม่ได้มีการตั้งเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน แต่ก็ได้ดำเนินการเพื่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงาน ฝีมือระหว่างกันให้สะดวกมากขึ้นใน 2 เรื่องหลัก คือ ความตกลง การเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดาของอาเซียน (ASEAN Agreement

on the Movement of Natural Persons) ที่จะกำหนดให้สมาชิกทยอยเปิดให้บุคลากรระดับสูง อาทิ นักธุรกิจ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญจากอาเซียนเข้ามาทำงานชั่วคราวได้มากขึ้นในสาขาธุรกิจบริการต่างๆ ที่ตกลงกัน และความตกลงยอมรับร่วมด้านคุณสมบัติด้านวิชาชีพของอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangements : MRAs) ซึ่งเป็นความตกลงที่เน้นการอำนวยความสะดวกและลดขั้นตอนการเข้ามาประกอบวิชาชีพในกลุ่มประเทศอาเซียน จนถึงปัจจุบัน อาเซียนได้จัดทำ MRA ในวิชาชีพสำคัญ 7 วิชาชีพ ได้แก่ วิศวกร สถาปนิก แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล นักบัญชี และนักสำรวจ และอีก 1 สาขาสำหรับบริการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย 32 ตำแหน่งงาน อาทิ กู้ก พนักงานเสิร์ฟ พนักงานต้อนรับ และแม่บ้าน

แม้จะมีผู้ประเมินว่า AEC จะช่วยสร้างงานในอาเซียนให้เพิ่มขึ้นถึง 14 ล้านตำแหน่งภายในปี 2568 แต่ในบริบทของการเป็น AEC ข้างต้นนั้น ส่งผลกระทบต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานในภูมิภาคน้อยมาก และถึงแม้ว่า ในอนาคต อาเซียนอาจพิจารณาจัดทำ MRA ในสาขาวิชาชีพอื่นๆ เพิ่มขึ้นอีก แต่สัดส่วนการจ้างงานของบุคลากรวิชาชีพ และแรงงานมีฝีมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ยังเป็นเพียงส่วนน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับแรงงานด้อยฝีมือ

สำหรับประเทศไทย ควรต้องวางแผนจัดการปัญหาแรงงาน ลดการว่างงานของแรงงานระดับบน (ตั้งแต่อนุปริญญาขึ้นไป) ให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณสมบัติสอดคล้องกับเงื่อนไขที่กำหนดตามความตกลงอาเซียนฉบับต่างๆ และความตกลง MRAs โดยเสริมจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนของแรงงานไทย เช่น ทักษะด้านภาษา และคอมพิวเตอร์ รวมถึงคุณลักษณะต่างๆ ที่ภาคธุรกิจต้องการ เช่น ระเบียบวินัย มนุษยสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม และการทุ่มเททำงาน แม้ว่าในที่สุดแล้ว การเข้าสู่

ประชาคมอาเซียนจะไม่ได้ทำให้ตลาดแรงงานระหว่างประเทศของไทยเปลี่ยนแปลงไปมากเท่าใดนัก แต่หากเราใช้โอกาสที่เปิดกว้าง ส่งเสริมแรงงานระดับสูงส่วนเกินของไทยให้เข้าสู่ตลาดแรงงานอาเซียนได้ ไม่เพียงแต่จะเป็นการบรรเทาปัญหาส่วนเกินในตลาดแรงงานในประเทศที่กำลังสะสมเพิ่มขึ้นทุกปี ยังเป็นการสร้างโอกาสให้กับแรงงานฝีมือของไทยให้แข่งขันได้ในอาเซียน และสามารถนำรายได้มหาศาลเข้าสู่ประเทศ

ที่มา : The Economist Intelligence Unit, Myanmar/Thailand economy : A limited impact on the labor market แรงงานข้ามชาติกับประชาคมอาเซียน, ดร.ปิติ ศรีแสงนาม รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการศูนย์อาเซียนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโอกาสของแรงงานไทยใน AEC, สถาบันเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)

เส้นทางบนระเบียงเศรษฐกิจ ตะวันออก-ตะวันตก

บนแนวทางถนนหมายเลข 9 (R9)

(East – West Economic Corridor : EWEC)

โดย วัชร อิทธิอาวัชกุล

กรมเจรจา

การค้าระหว่างประเทศ ได้จัดกิจกรรมศึกษาดูงานตามโครงการพัฒนาบุคลากรของกระทรวงพาณิชย์ และภาคเอกชนเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการใช้ประโยชน์จากระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก – ตะวันตก (East – West Economic Corridor : EWEC) แบ่งออกเป็น 2 ช่วง ช่วงที่ 1 ในเดือนมกราคม 2558 ศึกษาด้านฝั่งตะวันออก โดยเป็นการเดินทางจากประเทศไทย (จังหวัดพิษณุโลก - หล่มสัก - ขอนแก่น - มุกดาหาร) - สปป.ลาว (สะหวันนะเขต - แดนสะหวัน) - เวียดนาม (ลาวบาว - ดงฮา - เว้ - ดานัง - โฮจิมินห์ ซิตี้) รวมระยะทางทั้งสิ้น 2,090 กิโลเมตร และช่วงที่ 2 ในเดือนกุมภาพันธ์ 2558 ศึกษาด้านฝั่งตะวันตก โดยเดินทางจากประเทศไทย (พิษณุโลก - สุโขทัย - ตาก - แม่สอด) - เมียนมาร์ (เมียวดี - เมะล่าย - ย่างกุ้ง - เนปิดอร์) รวมระยะทาง 1,046 กิโลเมตร ซึ่งเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่าง มหาสมุทรแปซิฟิกที่ท่าเรือดานัง เวียดนามกับมหาสมุทรอินเดียที่ท่าเรือมะละแหม่ง เมียนมาร์ โดยสำรวจสภาพการคมนาคมขนส่งบนเส้นทางถนนหมายเลข 9 (R9) ไปพร้อมกับการศึกษาตลาดสินค้าไทยกับสมาชิกอาเซียน ในด้านการค้า การลงทุน บริการ และการท่องเที่ยว รวมทั้งระบบโลจิสติกส์

โดยได้มีโอกาสไปร่วมคณะเดินทางศึกษาดูงาน EWEC ในด้านฝั่งตะวันออก จึงขอเล่าสู่กันฟังจากสิ่งที่ได้พบเห็น ทั้งด้านสภาพเส้นทาง และการพบปะหารือกับหน่วยงานภาครัฐ และผู้ประกอบการไทยที่เข้าไปลงทุนในเวียดนาม

สภาพเส้นทางคมนาคมขนส่งและโอกาสทางธุรกิจต่างๆ

การเดินทางเริ่มด้วยการนั่งเครื่องบินจากกรุงเทพฯ ไปยังจังหวัดพิษณุโลก เนื่องจากจังหวัดพิษณุโลกเป็นจุดตัดระหว่างระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East - West Economic Corridor : EWEC) กับระเบียงเศรษฐกิจเหนือ - ใต้ (North - South Economic Corridor : NSEC) หลังจากนั้นโดยสารรถโค้ชปรับอากาศไปยังจังหวัดมุกดาหาร (ระยะทาง 562 กิโลเมตร) ข้ามสะพานไทย - ลาว แห่งที่ 2 เข้าแขวงสะหวันนะเขต มุ่งสู่เวียตนามโดยผ่านจุดผ่านแดนสากลแดนสะหวัน ชายแดน สปป.ลาว และจุดผ่านแดนถาวรลาวบาวชายแดนเวียตนาม จังหวัดกว๋างจิ (ระยะทาง 247 กิโลเมตร) ไปยังนครเว้ นครดานัง (ระยะทาง 244 กิโลเมตร) สิ้นสุด ณ นครโฮจิมินห์ (ระยะทาง 1,060 กิโลเมตร) รวมระยะทางเดินทางจากจังหวัดพิษณุโลกถึงนครโฮจิมินห์ 2,113 กิโลเมตร แยกเป็นการเดินทางบน EWEC (จังหวัดพิษณุโลก - นครดานัง) ระยะทาง 1,053 กิโลเมตร และเส้นทาง R1 ของเวียตนาม (จากอำเภอคงฮา จังหวัดกว๋างจิ ถึงโฮจิมินห์) ระยะทาง 1,251 กิโลเมตร (เส้นทาง EWEC และ R1 ซ้อนทับกันอยู่ 191 กิโลเมตร) และจบด้วยการนั่งเครื่องบินจากนครโฮจิมินห์กลับกรุงเทพฯ

สภาพเส้นทาง จากจังหวัดพิษณุโลก - จังหวัดตาก เป็นถนน 4 เลน มีเกาะกลางแบ่งอย่างชัดเจน ไป 2 เลน มา 2 เลน ในส่วนที่กำลังขยายเส้นทางเป็น 4 เลน (ช่วงจังหวัดพิษณุโลก - ถึงอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ และช่วงเส้นทางหมายเลข 1 ในเวียตนาม) เส้นทางช่วงจังหวัดพิษณุโลก ถึงอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น เป็นช่วงเขาสูงเส้นทางคดเคี้ยว เช่นเดียวกับเส้นทางจากนครเว้ ถึงนครดานัง เส้นทาง EWEC ช่วงนี้เหมาะสำหรับการท่องเที่ยวมากที่สุด มีเพียงบางช่วงที่เหมาะสมกับการลงทุนเช่น ช่วงอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ถึงนครเว้ สามารถลงทุนโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตร ได้แก่ โรงงานน้ำตาล โรงงานแป้งมัน โรงสีข้าว โรงงานยางแผ่นรมควัน ฯลฯ มากที่สุด เพราะสองข้างทางมีพืชเศรษฐกิจ เช่น ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง และยางพารา เป็นวัตถุดิบรองรับโรงงานดังกล่าวเป็นจำนวนมาก

การเดินทางในเวียตนามยังเป็นปัญหามาก เนื่องจากในเมือง รถบรรทุก และรถท่องเที่ยวสามารถใช้ความเร็วได้เพียง 40 กิโลเมตรต่อชั่วโมง นอกเมืองเพียง 70 กิโลเมตรต่อชั่วโมง และในเมืองมีรถมอเตอร์ไซด์จำนวนมาก ทำให้รถไม่สามารถใช้ความเร็วได้ อาจมีผลเสียหายนับสินค้า โดยเฉพาะสินค้าจำพวกผัก ผลไม้ที่ต้องการความรวดเร็วในการส่ง

บนเส้นทาง EWEC ด้านตะวันออก เป็นที่ตั้งของเศรษฐกิจพิเศษ 3 แห่ง คือ เขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวันเซโน และเขตการค้าเสรีบ้านแดนสะหวัน ใน สปป.ลาว และเขตเศรษฐกิจพิเศษลาวบาวในเวียตนาม รวมทั้งเป็นที่ตั้งของท่าเรือดานัง ซึ่งเป็นจุดสิ้นสุดของระเบียงเศรษฐกิจ EWEC ขณะนี้บนเส้นทางในสปป.ลาว และเวียตนาม ยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น สถานีบริการน้ำมัน อุโมงค์รถ ร้านอาหาร โรงแรม ที่พัก ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก เนื่องจากพื้นที่สองข้างทางส่วนใหญ่เป็นป่าเขา และพื้นที่เกษตรกรรม จึงเหมาะที่จะไปลงทุนในด้านนี้เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งนับวันมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี

2

เขตเศรษฐกิจพิเศษสะพานเซโน (Savan - SENO Special Economic Zone) “สะพานเซโน ทำไม่ Say Yes”
ข้อมูลจากหัวหน้าแผนกส่งเสริมเขตเศรษฐกิจพิเศษสะพานเซโน มีประเด็นน่าสนใจ ดังนี้

Savan

(เมืองสุวรรณค์/ทอง) - SENO
(ทิศเหนือ - ใต้ - ออก - ตก) หมายถึง

เมืองสุวรรณค์ที่อยู่จุดกลางระหว่าง 4 ทิศ ตั้งอยู่บนเส้นระเบียบเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (EWEC) ระยะทาง 1,450 กิโลเมตร ทางแนวถนนหมายเลข 9 เชื่อมโยงจากท่าเรือเมียวดี (เมียนมาร์) ทางทิศตะวันตก ไปจนถึงท่าเรือดานัง (เวียดนาม) ทาง ทิศตะวันออก โดยเชื่อมโยงผ่านชายแดนจังหวัดมุกดาหาร (ประเทศไทย), ข้ามสะพานมิตรภาพไทย - ลาวแห่งที่ 2 ไปชายแดน แขวงสะหวันนะเขต (สปป.ลาว) ผ่านจุดผ่านแดนถาวรบ้านแดนสุวรรณค์ (สปป.ลาว) กับเมืองลาวบาว (เวียดนาม), มณฑลยูนนาน (จีน) ทางทิศเหนือ และกัมพูชา ทางทิศใต้ สปป.ลาว ได้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษฯ เมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2551 โดยได้รับความร่วมมือจากมาเลเซีย ซึ่งมีบริษัท Pacific Streams Development (Malaysia) Co., Ltd ร่วมทำวิจัยและพัฒนาให้ แขวงสะหวันนะเขตเป็นศูนย์กลางการค้าและอุตสาหกรรม จุดประสงค์เพื่อดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศ (FDI) มายัง แขวงสะหวันนะเขต เป้าหมายให้เป็นประตูสู่การค้าโลก

การลงทุนภายใต้เขตเศรษฐกิจพิเศษตามกฎหมายระเบียบของ สปป.ลาว นักลงทุนจะได้รับความคุ้มครองสิทธิพิเศษในการลงทุนอย่างเต็มที่ ทรัพย์สินของนักลงทุนจะไม่ถูกโอนเป็นของรัฐบาล โดยกำหนดสิทธิพิเศษ (ภายใต้คำสั่งของนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ 148 และ 177) เป็นสิ่งจูงใจแก่นักลงทุน ได้แก่

- ❖ สาขาด้านการผลิต : ได้รับยกเว้นภาษีเป็นเวลา 3 - 10 ปี ขึ้นอยู่กับประเภทอุตสาหกรรมหรือเงินลงทุน
- ❖ สาขาด้านการบริการ : ได้รับยกเว้นภาษีเป็นเวลา 3 - 10 ปี หรือลดภาษีอัตราร้อยละ 50 หรือ ต่ำกว่า
- ❖ สาขาด้านการพาณิชย์ : อนุญาตให้บริษัทต่างชาติเป็นเจ้าของทุนทั้งหมด และได้รับยกเว้นภาษีเป็นเวลา 3 ปี

โครงการลงทุนต่างๆ ที่เกิดขึ้น ได้แก่ แหล่งคาสิโน ตึกศูนย์การค้า โรงแรมและที่พักอาศัย เป็นต้น

ขั้นตอนอนุมัติ

❖ การบริหารจัดการโดยคณะกรรมการระดับชาติ มีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธานให้บริการด้วยระบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service : OSS) เจ้าแขวงสะหวันนะเขต มีอำนาจอนุมัติโครงการลงทุนที่มีมูลค่าไม่เกิน 2 ล้านเหรียญสหรัฐ

เจ้าแขวงอื่นๆ ไม่เกิน 1 ล้านเหรียญสหรัฐ โดยไม่ต้องรอรับความเห็นชอบจากส่วนกลาง

❖ ผู้สนใจเข้ามาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษนี้สามารถติดต่อได้ที่สำนักงานเขตเศรษฐกิจพิเศษสะพานเซโนนี้ หากเอกสารทุกอย่างครบถ้วนใช้เวลาอนุมัติโครงการภายใน 5 วันทำการเท่านั้น

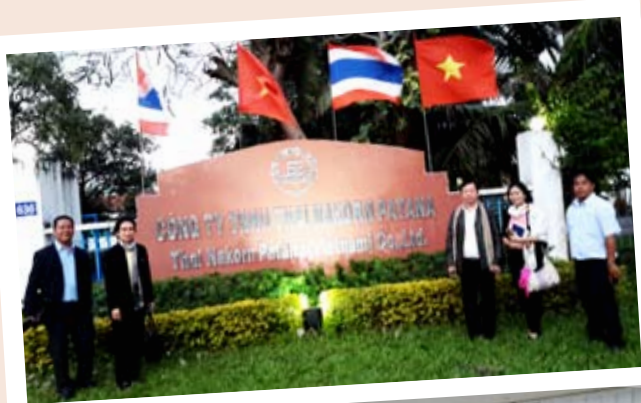
❖ อุตสาหกรรมและบริการเป้าหมายหลัก ที่ได้รับสิทธิพิเศษฯ ได้แก่ อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงาน เช่น รองเท้า สิ่งทอ และเสื้อผ้า ของเด็กเล่น และส่วนประกอบชิ้นส่วน ธุรกิจบริการ เช่น ศูนย์การค้า อาคารพาณิชย์ธนาคารพาณิชย์ โรงแรม อพาร์ทเมนต์ ภัตตาคาร และโรงพยาบาล เป็นต้น นอกจากนี้ทุนด้านแรงงานจะถูกกว่าประเทศเพื่อนบ้านอื่นแล้ว นักลงทุนยังได้รับโควตาพิเศษสำหรับส่งออกไปยังสหรัฐฯ และยุโรป

❖ ปัจจุบันมีนักลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (เขต C) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2557 รวม 37 ราย ได้แก่ สปป.ลาว (12) ฝรั่งเศส (4) ญี่ปุ่น (4) มาเลเซีย (4) ประเทศไทย (3 ราย ได้แก่ บริษัทปูนซีเมนต์ (SCG) บริษัท Double A และบริษัท Urai) ฮอลแลนด์ (2) เกาหลีใต้ (2) ออสเตรเลีย (1) ฮองกง (1) และเป็นการร่วมลงทุนกับ สปป.ลาว ได้แก่ ออสเตรเลีย (1) ญี่ปุ่น (1) และมาเลเซีย (1)

③ การลงทุนของบริษัทขนาดกลางและเล็ก (SME) และบริษัทขนาดใหญ่ของไทยในเวียดนาม

ผู้ประกอบการไทย ทั้งบริษัทขนาดกลางและเล็ก (SME) และขนาดใหญ่จะประสบผลสำเร็จในการไปลงทุนในเวียดนามได้เป็นอย่างดี นอกจากจะเป็นการลงทุนผลิตสินค้าที่เป็นตลาดลูกค้าประจำอยู่แล้ว ยังได้รับสิทธิพิเศษต่างๆ ทั้งด้านภาษีและมีใช้ภาษีในเขตเศรษฐกิจพิเศษของเวียดนามอีกด้วย ปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการลงทุนในเวียดนาม ได้แก่ มีความเข้าใจ และเคารพต่อกฎระเบียบท้องถิ่นในเวียดนาม สามารถบริหารจัดการบุคลากรในเวียดนามได้เป็นอย่างดี เข้าใจวัฒนธรรมและพฤติกรรมผู้บริโภคของคนเวียดนาม จากการหารือร่วมกับผู้บริหารและเยี่ยมชมโรงงานของบริษัทฯ ดังนี้

บริษัท ไทยนครพัฒนา (เวียดนาม) จำกัด สินค้าที่ผลิต ได้แก่ ยาบรรเทาอาการหวัด (TIFFY) เครื่องดื่มบำรุงกำลังและน้ำดื่มบรรจุขวด ฯลฯ

จุดเริ่มต้นที่บริษัทเข้ามาลงทุนในเวียดนาม เกิดจากอดีตผู้ว่าราชการเวียดนามชักชวนประธานบริษัทมาลงทุนตั้งโรงงานในปี 2539 เป็นทุนไทย 100 เปอร์เซ็นต์ บริษัทเริ่มผลิตสินค้าสนองความต้องการบริโภคในประเทศได้ ปี 2541 กระบวนการผลิตต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานของโลก ซึ่งได้รับใบรับรอง GDP และ WHO จากสำนักงานอาหารและยาแล้ว สินค้าได้วางตลาดมาจนถึงปัจจุบันแล้ว 17 ปี เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคในท้องตลาดทั่วไป อัตราการเติบโต 100 เปอร์เซ็นต์ ในปี 2559 มีเป้าหมายจะขยายตลาดเชิงรุก โดยเจาะตลาดในโรงพยาบาล เนื่องจากจะได้รับโควตาจำหน่ายที่แน่นอน

บริษัท Vina Kraft Paper Co., Ltd เป็นบริษัทในเครือของปูนซีเมนต์ (SCG) สินค้าที่ผลิต ได้แก่ กระดาษทำบรรจุภัณฑ์ เหตุผลที่เข้ามาลงทุนในเวียดนาม เนื่องจากขายสินค้าให้เวียดนามมานานกว่า 20 ปีแล้ว จึงมาตั้งโรงงานผลิตเพื่อให้บริการลูกค้า เป็นการร่วมลงทุนกับญี่ปุ่น ในสัดส่วนไทย : ญี่ปุ่น (70 : 30) ในปี 2550 และได้ขยายการลงทุนเพิ่มอีกในปี 2556 สินค้าผลิตสนองความต้องการในเวียดนามร้อยละ 97 และส่งออกร้อยละ 3 การผลิตของบริษัทฯ เต็มกำลังผลิตมา 2 ปีแล้ว เวียดนามยังต้องพึ่งพานำเข้าสินค้านี้จากต่างประเทศถึงร้อยละ 30 ดังนั้น กลุ่มทางขยายตลาดสินค้านี้ในเวียดนามจึงยังสูงมาก

๔ อนาคตเศรษฐกิจของเวียดนาม จะเป็นสิงคโปร์น้อยหรือไม่ ?

ในช่วงท้ายของการศึกษาดูงานครั้งนี้ ได้ฟังผู้จัดการธนาคารกรุงเทพฯ ประจําสาขา ณ กรุงโฮจิมินห์ จากประสบการณ์ทำงานในเวียดนามมานาน 9 ปี มีมุมมองต่ออนาคตเศรษฐกิจเวียดนามจะเจริญก้าวหน้ารุ่งเรืองใน 3 - 5 ปี ข้างหน้า เพราะเวียดนามประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาพื้นฐานของประเทศ เช่น การเมืองไม่มีเสถียรภาพ ปัญหาเงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ย และตลาดการเงินผันผวนได้แล้ว ดังจะเห็นได้จาก

◆ เศรษฐกิจมีอัตราเติบโตที่ 6 เปอร์เซ็นต์ กำลังแรงงานวัยหนุ่มสาวจำนวนมาก และอัตราค่าจ้างแรงงานต่ำ รายได้ของกลุ่มคนชั้นกลางเติบโตขึ้นเรื่อยๆ ทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ คนเวียดนามที่ทำงานในต่างประเทศ ส่งเงินรายได้กลับเข้าประเทศมากกว่า 10 พันล้านดอลลาร์

◆ การลงทุนจากต่างประเทศเติบโตแบบก้าวกระโดด ซึ่งเป็นผลจากการทำ FTA ในรอบต่างๆ ได้แก่ AEC เกาหลีใต้ รัสเซีย EU และ TPP เป็นต้น

◆ การส่งออกเพิ่มขึ้นในอัตราสูงถึง 14 เปอร์เซ็นต์ ดุลการค้าและดุลการชำระเงินมีค่าเป็นบวก : เงินสำรองระหว่างประเทศเพิ่มสูงเป็นประวัติการณ์ (เท่ากับมูลค่านำเข้า 3 - 4 เดือน)

สอดคล้องกับรายงานของไพร์ซวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ (PWUC) ระบุว่าเวียดนามมีศักยภาพจะเป็นหนึ่งในประเทศที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจเร็วที่สุดของโลก โดยประเมินว่าเศรษฐกิจเวียดนามจะโตเฉลี่ย 5.3 เปอร์เซ็นต์ (ระหว่างปี 2014 - 2050) “เวียดนามมีได้เป็นเพียงทางเลือกของแหล่งการผลิตที่

ถูกกว่าจีน แต่ยังเป็นเป้าหมายของบริษัทญี่ปุ่นในการเพิ่มการลงทุนในภูมิภาค เพราะเวียดนามมีสภาพทางการเมืองที่เหมาะสม : สัญญาการค้าของเวียดนาม เริ่มเห็นชัดมากขึ้นในปี 2014 เวียดนามส่งสินค้าออกไปยังสหรัฐฯ มากยิ่งขึ้น เป็นอันดับที่ 1 ของอาเซียน โดยสามารถเอาชนะทั้งไทยและมาเลเซียได้นอกจากนั้น เวียดนามจะแทนที่ไทยในการเป็นดาวรุ่งในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง (กลุ่มประเทศ กัมพูชา ลาว พม่า ไทย เวียดนาม และมณฑลยูนนานของจีน)

◆ ในขณะที่อัตราการเติบโต (GDP) รวมทั้งการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ทำให้ขาดแคลนแรงงานวัยทำงาน และการส่งออกของไทย ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมาหดตัวลง แต่เวียดนามมียอดการส่งออกในปี 2014 เติบโตถึง 14 เปอร์เซ็นต์ (แรงงานอายุเฉลี่ยน้อยกว่า 30 ปี และแรงงานจำนวน 1 - 1.5 ล้านคน เข้าตลาดแรงงาน ทุกปี)”

กล่าวโดยสรุป ตามที่นักปราชญ์กล่าวไว้ว่า “รู้เขารู้เรา รบ 100 ครั้ง ชนะ 100 ครั้ง” เส้นทางคมนาคมตะวันออก - ตะวันตก (EWEC) เป็นแผนงานพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก ภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง (GMS) โดยมีประเทศไทยเป็นจุดศูนย์กลางของการพัฒนาเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมขนส่งเพื่อต่อยอดไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศสมาชิก โดยทุกประเทศล้วนเป็นสมาชิกอาเซียนที่มีเป้าหมายเดียวกันในการรวมตัวไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี 2558 การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone) จึงเป็นกลยุทธ์สำคัญประการหนึ่งในการขับเคลื่อนการเพิ่มขีดความสามารถแข่งขัน และดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เติบโตได้อย่างรวดเร็ว

ที่ผ่านมา

ดูเหมือนว่า สปป.ลาว และเวียดนาม ซึ่งมีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจด้อยกว่าประเทศไทย จะประสบความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไปตามลำดับ และก้าวล้ำหน้าหน้าไทย ทั้งๆ ที่ประเทศไทยมีนโยบายจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษมานานกว่า 10 ปีแล้ว แต่แทบจะไม่มีความสำเร็จเลย เนื่องจากปัญหาสถานการณ์การเมืองชะงักงัน และความขัดแย้งด้านเขตแดนกับประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ไทยไม่ได้กำหนดแผนงานและมาตรการที่ชัดเจน

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันรัฐบาลให้ความสำคัญประกาศ เดินหน้าพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างจริงจัง ให้เห็นเป็นรูปธรรม ในระยะแรกจำนวน 6 พื้นที่ ได้แก่ จ.ตาก จ.สระแก้ว จ.ตราด จ.มุกดาหาร จ.สงขลา และ จ.หนองคาย เพื่อจุดประกายความหวังในการเชื่อมโยงการพัฒนาการค้า และการลงทุนในภูมิภาค รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจการค้าตามแนวชายแดน ประเทศเพื่อนบ้านให้เป็นจริง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและรายได้ของคนในพื้นที่และเศรษฐกิจโดยรวม สิ่งที่ต้องให้ความสำคัญเร่งด่วน ได้แก่

- ❖ การทำงานอย่างใกล้ชิดระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนข้อมูลความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

- ❖ ภาครัฐมีบทบาทอำนวยความสะดวกและลดความเสี่ยงในการทำธุรกิจ มีมาตรการสนับสนุนนักธุรกิจไทย ไปลงทุนต่างประเทศ รวมทั้งส่งเสริมนักธุรกิจไทยและต่างประเทศ ลงทุนในประเทศที่ชัดเจน และจริงจัง เช่น การส่งเสริมด้วยมาตรการภาษีและไม่ใช้ภาษีสิทธิประโยชน์ในการลงทุน การเข้าถึงแหล่งเงินทุน เงินช่วยเหลือผ่อนปรน ลดข้อจำกัด/อุปสรรคทางการตลาด

และเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการ และระบบเอกสารสำหรับการทำธุรกิจ เป็นต้น

- ❖ การเตรียมความพร้อม ณ ด้านชายแดน และการจัดระเบียบการผ่านแดนโดยให้ความสำคัญกับประเด็นความมั่นคง ควบคู่ไปกับการอำนวยความสะดวกแบบเบ็ดเสร็จจุดเดียว (One Stop Service) รวมทั้งกำหนดกฎหรือระเบียบการใช้แรงงานต่างด้าว แบบมาเข้า - ยื่นกลับและจัดระบบการดูแลแรงงานต่างด้าว ซึ่งรวมการตรวจคนเข้าเมือง - แรงงาน - สาธารณสุข

- ❖ การจัดโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยง ทั้งทางถนน รถไฟและสายส่งไฟฟ้า ระหว่างชายแดนกับพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

- ❖ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสามารถสูง ได้อย่างเท่าเทียมกับในกลุ่มอาเซียน

เรียนรู้เรื่องการค้าระหว่างประเทศผ่าน

e-Learning

...ใกล้เข้ามาทุกขณะแล้ว อาเซียนจะรวมเป็น

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในสิ้นปี 2558 หลายท่านคงสงสัยว่าเมื่ออาเซียนรวมตัวกันแล้ว อนาคตเศรษฐกิจไทยจะเป็นอย่างไร การทำการค้าการลงทุนกับประเทศในอาเซียนไทยจะได้ประโยชน์หรือไม่ ทุกวันนี้ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากหน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชนก็มากมายจนอาจเกิดการสับสน และคิดว่าเรื่องการค้าเป็นเรื่องที่เข้าใจยาก

แน่นอนว่าการค้าระหว่างประเทศ เป็นประเด็นที่มีความซับซ้อน เข้าใจยาก ทำให้ประชาชนทั่วไปหรือผู้ประกอบการไทยอาจไม่เข้าใจถึงประเด็นการเจรจาต่างๆ ทำให้ไม่สามารถประเมินผลกระทบ และวางแผนปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงได้ รวมถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อใช้ประโยชน์จากการเปิดเสรีทางการค้า

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ จึงร่วมกับที่ปรึกษาจากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนา (TDRI) จัดทำโครงการการเรียนการสอนด้านการค้าระหว่างประเทศแบบออนไลน์ (e - Learning) ขึ้น เพื่อสร้างองค์ความรู้เรื่องการค้าระหว่างประเทศให้แก่ผู้ประกอบการไทย ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และประชาชนทั่วไปให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน และยังช่วยแก้ไขความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนต่อการค้าระหว่างประเทศ รวมถึงการปรับตัวและหาผลประโยชน์จากการค้าเสรี โดยเฉพาะการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558

สำหรับโครงการนี้ จะมีเนื้อหาการเรียนรู้ จำนวน 4 หลักสูตร ได้แก่ 1. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) 2. การเปิดเสรีภาคสินค้าเกษตร 3. การเปิดเสรีภาคสินค้าอุตสาหกรรม และ 4. การเปิดเสรีภาคบริการ โดยแต่ละหลักสูตรแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง โดยสามารถเลือกเรียนหลักสูตรใดก่อนก็ได้ แต่ต้องเริ่มจากระดับต้นของหลักสูตรนั้นๆ ก่อน หรือหากต้องการเรียนแบบข้ามขั้นในระดับกลางหรือสูง จะต้องทำแบบทดสอบก่อนเรียน (pre - test) เพื่อวัดระดับว่าเรามีความรู้ที่จะสามารถเรียนในระดับที่ต้องการได้หรือไม่ โดยต้องสอบผ่านอย่างน้อยร้อยละ 50 ของแบบทดสอบทั้งหมด

หากเรียนครบในแต่ละระดับ ผู้เรียนจะต้องทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน (post - test) โดยต้องสอบผ่านอย่างน้อยร้อยละ 50 ของแบบทดสอบทั้งหมด จึงจะได้รับใบประกาศนียบัตรจากกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศอิเล็กทรอนิกส์ (e - certificate) จากนั้นจึงสามารถเรียนหลักสูตรดังกล่าวในระดับสูงขึ้นไปได้

ผู้ที่สนใจเรียนหลักสูตรดังกล่าว สามารถสมัครเข้าเรียนออนไลน์ได้ทุกหลักสูตร โดยเข้าไปที่ www.dtn.go.th และเลือกปุ่ม DTN Elearning หรือเข้าไปที่ <http://elearning.dtn.go.th> โดยผู้เข้าเรียนต้องลงทะเบียนเรียนเพื่อขอรับ username และ password ก่อน จึงจะสามารถเข้าสู่บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ได้ หากมีข้อสงสัยสอบถามรายละเอียดได้ที่ lek@dtg.go.th

การประชุมคณะกรรมการเจรจาการค้า

RCEP

โดย ธัญวิษณุ เลิศอนเณกสิน

ประเทศไทย โดยกรมเจรจาการค้า

ระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ เป็นเจ้าภาพจัดการประชุม คณะกรรมการเจรจาการค้า RCEP (RCEP - Trade Negotiating Committee : RCEP - TNC) ครั้งที่ 7 และการประชุมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ระหว่างวันที่ 4 - 13 กุมภาพันธ์ 2558 ณ กรุงเทพฯ โดยที่ประชุมเน้นการเจรจาเรื่องรูปแบบการเปิดตลาดสินค้า กลุ่มแรก (initial offer) และวิธีการเขียนตารางข้อผูกพันการ เปิดตลาดการค้าบริการและการลงทุนเป็นสำคัญ ซึ่งถึงแม้การ เจรจาในรอบนี้ จะยังไม่สามารถหาข้อสรุปอย่างเป็นทางการได้ แต่ประเทศสมาชิกมีความเข้าใจในข้อจำกัดและพื้นฐาน ที่แตกต่างกัน และมีท่าทีที่จะหาข้อสรุปร่วมกันได้มากขึ้น รวมทั้ง ที่ประชุมได้ตกลงให้มีการยื่นข้อเสนอเรื่องการเปิดตลาดใน เบื้องต้น ส่วนในเรื่องประเด็นความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ทรัพยากร ปัญหา การแข่งขัน และกฎหมาย อยู่ระหว่างการ จัดทำข้อบท ซึ่งมีความคืบหน้าไปได้ด้วยดี

การประชุมเจรจาในประเด็นหลักๆ ทำให้เห็นภาพชัดมากขึ้นว่าสมาชิกแต่ละประเทศมีท่าทีอย่างไร อย่างไรก็ตามการเจรจา RCEP มีสมาชิกถึง 16 ประเทศ มีความแตกต่างทางระดับการพัฒนา และระดับความคาดหวังของประเทศสมาชิกนอกจากนี้ประเทศคู่เจรจาบางประเทศยังไม่เคยมีความตกลง FTA ระหว่างกันมาก่อน จึงมีท่าทีในการเจรจาเปิดตลาดที่ระมัดระวังเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ ในส่วนของไทยเองกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ได้มีการหารือกับทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อผนึกกำลังในการเจรจาปกป้องและรักษาผลประโยชน์ให้กับประเทศไทยมากที่สุด

นอกจากนี้ ยังมีการจัด Side Events คู่ขนานไปกับการเจรจาครั้งนี้ ได้แก่ (1) การสัมมนาเรื่อง SME ที่เน้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการผลักดันให้ RCEP เป็น SME Friendly FTA (2) การหารือระหว่างผู้เชี่ยวชาญเรื่องพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และ (3) การหารือเรื่องมาตรการเยียวยาทางการค้า รวมถึง (4) การหารือระหว่างภาครัฐและผู้แทนเอกชนเรื่องมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี

ก่อนการประชุม RCEP - TNC ครั้งถัดไป ที่กำหนดจัดขึ้นระหว่างวันที่ 8 - 13 มิถุนายน 2558 ณ เมืองเกียวโต ประเทศญี่ปุ่น จะมีการประชุมรัฐมนตรี RCEP (RCEP - Ministerial Meeting) ครั้งที่ 3 ในเดือนเมษายน 2558 ณ ประเทศมาเลเซีย ทั้งนี้ ทุกฝ่าย โดยเฉพาะผู้ประกอบการจำเป็นต้องจับตามองการเจรจา RCEP อย่างใกล้ชิด เนื่องจากมีการหารือในประเด็นการค้าหลายด้าน อีกทั้ง RCEP อาจเป็นอีกก้าวหนึ่งที่ทำให้ผู้ประกอบการไทยขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนได้กว้างขึ้น

โดยมอง RCEP เป็นตลาดเดียวกัน ซึ่งสิ่งที่ท้าทายคือการทำให้สินค้าของไทยขยายไปทั้ง 16 ประเทศ โดยไม่มีอุปสรรคหรือมีอุปสรรคน้อยที่สุดได้อย่างไร ในเบื้องต้นไทยจึงพยายามผลักดันในเรื่องการปรับประสานกฎระเบียบทางการค้าต่างๆ ให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันเป็นลำดับแรก เช่น กฎถิ่นกำเนิดสินค้า สุขอนามัยและสุขอนามัยพืช มาตรฐานทางเทคนิคทางการค้า พิธีการทางศุลกากรและการอำนวยความสะดวกทางการค้า เป็นต้น เพื่อให้ผู้ประกอบการ ซึ่งรวมถึง SME สามารถใช้ประโยชน์จากความตกลงได้เต็มที่และง่ายขึ้น

ทั้งนี้จากผลการประชุม RCEP - TNC ครั้งที่ 7 ประเทศสมาชิกทุกประเทศเห็นถึงความเร่งด่วนและมีความพยายามอย่างมากที่จะให้การเจรจามีความคืบหน้าอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการหาข้อสรุปในประเด็นสำคัญ (Core Issues) ได้แก่ รูปแบบการลดภาษีในสินค้ากลุ่มแรก แนวทางการเปิดตลาดการค้าบริการและการลงทุน คณะกรรมการเจรจาการค้า RCEP จึงได้มีการประชุมเพิ่มเติมระหว่างวันที่ 1 - 2 เมษายน 2558 ณ กรุงเทพมหานคร ประเทศอินโดนีเซีย โดยที่ประชุมได้หารือใน 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ รูปแบบการเปิดเสรีสินค้าสำหรับยื่นข้อเสนอยกเลิกภาษีนำเข้าในกลุ่มแรก (Initial Offer) การกำหนดจำนวนรายการสินค้าในกลุ่มแรกที่จะเปิดเปิดตลาดและการลดหรือเลิกภาษีในรายการสินค้าที่เหลือเพื่อเป็นฐานเริ่มต้นในการต่อยอดให้มีการเปิดตลาดการค้าสินค้าที่ต่ำกว่าความตกลงที่อาเซียนทำกับประเทศคู่เจรจาในปัจจุบัน (อาเซียน - จีน อาเซียน - ออสเตรเลีย/นิวซีแลนด์ อาเซียน - เกาหลีใต้ อาเซียน - ญี่ปุ่น และอาเซียนอินเดีย)

ในด้านการค้าบริการ พยายามหาข้อสรุปเรื่องรูปแบบการเปิดตลาดการค้าบริการที่เหมาะสมกับประเทศสมาชิก RCEP โดยมีการนำเสนอการเปิดตลาดหลายรูปแบบ อาทิ รูปแบบการเปิดตลาดโดยผูกพันสาขาบริการที่แต่ละประเทศพร้อมเปิด (Positive List Approach) หรือ ระบุเฉพาะสาขาและมาตรการที่ไม่ต้องการเปิดตลาดลงไปในตารางข้อผูกพัน (Negative List Approach) หรือ รูปแบบการเปิดตลาดในรูปแบบอื่นๆ ซึ่งในการประชุมครั้งนี้ ประเทศสมาชิก RCEP ได้หารือความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการเปิดตลาดการค้าบริการในรูปแบบอื่น ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของความง่ายต่อการใช้ ความโปร่งใส และมูลค่าเพิ่มในความตกลง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการเจรจาต่อไป

การประชุมครั้งนี้ทำให้การเจรจาดำเนินการต่อไปได้อย่างมีทิศทาง และเป็นไปตามเป้าหมายที่ผู้นำกำหนดให้สรุปผลการเจรจา RCEP ภายในสิ้นปี 2558 โดยมีอาเซียนเป็นศูนย์กลางขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในภูมิภาค RCEP ซึ่งจะกลายเป็นเขตการค้าเสรีที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลกครอบคลุมประชากรกว่า 3 พันล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 50 ของประชากรโลก มีมูลค่าการค้ารวมกันสูงถึง 10.7 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ หรือร้อยละ 29 ของการค้าโลก และครอบคลุมตลาดส่งออกของไทยกว่าร้อยละ 57 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด

ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ (Regional Comprehensive Economic Partnership : RCEP) ประกอบด้วยสมาชิก 16 ประเทศ ได้แก่ ประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ และประเทศคู่เจรจา 6 ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย จีน อินเดีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และนิวซีแลนด์ ความตกลง RCEP ถือเป็นความริเริ่มของอาเซียนเพื่อแสดงเจตนารมณ์ของอาเซียนที่จะจัดทำความตกลง RCEP โดยมีอาเซียนเป็นศูนย์กลางในการขับเคลื่อนการรวมกลุ่มของภูมิภาค RCEP มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นความตกลงที่ทันสมัย ครอบคลุม มีคุณภาพสูงและเป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิก RCEP โดยจะครอบคลุม ด้านการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน นโยบายแข่งขันทางการค้า ทรัพย์สินทางปัญญา ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ กฎหมาย และประเด็นอื่นๆ dtn

**“ หากการเจรจากลุ่มการค้านี้สำเร็จ
ประเทศในความตกลง RCEP จะกลายเป็น
กลุ่มการค้าเสรีใหญ่ที่สุด และมีตลาดรองรับ
มากที่สุดในโลกจะส่งผลกระทบมหาศาลต่อ
ประเทศไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ”**

การปกป้องสิ่งแวดล้อม และนโยบายการค้าเสรีของสหภาพยุโรป

โดย ดร.กุลนันท์ บุญญเศรษฐ์

การรักษาและปกป้องสิ่งแวดล้อมเป็น

ประเด็นสำคัญที่สหภาพยุโรปพยายามผลักดันและส่งเสริมมาเป็นเวลานาน และเมื่อเดือนตุลาคมที่ผ่านมา ที่ประชุมสุดยอดผู้นำสหภาพยุโรปได้มีมติกำหนดกรอบนโยบายด้านสภาพภูมิอากาศและพลังงาน 2030 โดยมีเป้าหมายลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างน้อยร้อยละ 40 ใช้พลังงานทดแทนอย่างน้อยร้อยละ 27 และเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้พลังงานอย่างน้อยร้อยละ 27 ภายในปี ค.ศ. 2030 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจของสหภาพยุโรปที่จะก้าวมาเป็นผู้นำระดับโลกในการปกป้องสิ่งแวดล้อมและต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

ประเด็นการปกป้องสิ่งแวดล้อมยังมีความสำคัญกับสหภาพยุโรปในแง่เศรษฐกิจ เนื่องจากสหภาพยุโรปมีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีบริษัทชั้นนำระดับโลกเป็นจำนวนมากที่จำหน่ายสินค้าและให้บริการสิ่งแวดล้อม สหภาพยุโรปจึงกลายเป็นผู้นำระดับโลกในการส่งออกและนำเข้าสินค้าสิ่งแวดล้อมตามมาด้วยเงินและประเทศสมาชิกความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย - แปซิฟิก (APEC) และแม้ว่าการค้าสินค้าสิ่งแวดล้อมจะเป็นเพียงแค่ส่วนเล็กของการค้าทั้งหมดของสหภาพยุโรป แต่ก็มีอัตราการเติบโตสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โดยมูลค่าการผลิตของสินค้าและบริการสิ่งแวดล้อมได้เพิ่มขึ้นเป็น 664

พันล้านยูโร (ร้อยละ 5.25 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของสหภาพยุโรป) หรือเฉลี่ยร้อยละ 50 เมื่อเทียบกับผลผลิตของสินค้าและบริการสิ่งแวดล้อมในปี ค.ศ. 2000 ซึ่งมีมูลค่าเพียง 320 พันล้านยูโร (ร้อยละ 3.46 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของสหภาพยุโรป) ทั้งนี้ การเติบโตและความต้องการในสินค้าและบริการสิ่งแวดล้อมยังทำให้มีตำแหน่งงานประจำเกิดขึ้นใหม่กว่า 4 ล้านตำแหน่งหรือร้อยละ 40 ของตำแหน่งงานทั้งหมดในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาอีกด้วย และแม้ว่าสหภาพยุโรปจะประสบกับภาวะเศรษฐกิจซบเซาระหว่างปี ค.ศ. 2007 - 2011 แต่อัตราการจ้างงานในสาขาสีเขียวกลับขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ในช่วงเวลาดังกล่าว¹

ด้วยเหตุผลทั้งหมดนี้ ทำให้สหภาพยุโรปเชื่อว่าการปกป้องสิ่งแวดล้อมและการเติบโตทางเศรษฐกิจสามารถดำเนินการไปในแนวทางที่เติมเต็มซึ่งกันและกันมากกว่าที่จะขัดแย้งกันได้ โดยเฉพาะเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการผลักดันการเติบโตของเศรษฐกิจสีเขียว (green growth) ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่คำนึงถึงการรักษาและปกป้องสิ่งแวดล้อม เช่น การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การประหยัดพลังงานและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น² และภายใต้แนวคิดนี้ ประเด็นสิ่งแวดล้อมจึงกลายมาเป็นตัวแปรสำคัญอีกตัวหนึ่งในการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจและกำหนดทิศทางการดำเนินการทางการค้าของ

¹ Communication from the Commission of the European Parliament, to the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, "Green Employment Initiative : Tapping into the job creation potential of the green economy", COM (2014) 446 final, บรัสเซลส์, 2 กรกฎาคม 2014, <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2014/EN/1-2014-446-EN-F1-1.Pdf>

² เศรษฐกิจสีเขียวมุ่งเน้นในการพัฒนาไปสู่รูปแบบที่การปกป้องสิ่งแวดล้อมและการเติบโตทางเศรษฐกิจดำเนินการไปในแนวทางที่เติมเต็มซึ่งกันและกันมากกว่าที่จะขัดแย้งกัน โดยสหภาพยุโรปได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ Europe 2020 strategy ซึ่งให้ความสำคัญเกี่ยวกับ sustainable growth เพื่อสร้างเสริมการผลิตที่ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งขีดความสามารถในการแข่งขัน

สหภาพยุโรปกับประเทศที่สามในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับทวิภาคี หรือระดับพหุภาคีในกรอบขององค์การการค้าโลก (WTO) ดังนั้น สหภาพยุโรปจึงให้ความสนใจในการเปิดเสรีการค้าสินค้าและบริการสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก³ เนื่องจากจะมีผลช่วยกระตุ้น การพัฒนาอุตสาหกรรมสีเขียว ตลอดจนทำให้เทคโนโลยีสีเขียว มีราคาถูกลงและเข้าถึงง่ายขึ้นอีกด้วย จึงไม่เป็นที่แปลกใจที่จะเห็นว่า สหภาพยุโรปได้พยายามผลักดันให้ผนวกประเด็นเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าสินค้าและบริการสิ่งแวดล้อมเข้าไปในความตกลงทางการค้ากับประเทศคู่เจรจา ซึ่งความตกลง FTA สหภาพยุโรป – สิงคโปร์ ถือว่าเป็นความตกลงทางการค้าของ สหภาพยุโรปที่มีความก้าวหน้ามากที่สุดขณะนี้ นอกจากนี้ สหภาพยุโรปยังเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลก ที่ริเริ่มการเจรจาความตกลงการค้าเสรีสินค้าสีเขียว หรือ Green goods initiative อีกด้วย

ความตกลง FTA สหภาพยุโรป – สิงคโปร์ และ การเจรจาความตกลง green goods initiative มีสาระสำคัญดังนี้

1.ความตกลง FTA สหภาพยุโรป – สิงคโปร์

จากแนวคิดที่ว่า การพัฒนาด้านการค้า สังคม และการปกป้องสิ่งแวดล้อมสามารถดำเนินการไปพร้อมกันโดยไม่มี การขัดแย้งซึ่งกันและกัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ทำให้ สหภาพยุโรปพยายามผลักดันให้บรรจุกฎระเบียบเกี่ยวกับการค้าและการพัฒนาที่ยั่งยืน (trade and sustainable development)

ไว้ในความตกลง FTA กับประเทศคู่เจรจา ไม่ว่าจะเป็นเกาหลีใต้ อเมริกากลาง โคลัมเบียและเปรู และสำหรับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นั้น สิงคโปร์เป็นประเทศแรกที่ทำความตกลง FTA กับสหภาพยุโรปสำเร็จ โดยความตกลง FTA สหภาพยุโรป – สิงคโปร์ ก็ได้บรรจุประเด็นดังกล่าวในรูปแบบข้อบทยกเว้นในข้อตกลงด้วย ซึ่งในข้อบทยกเว้น มีการกำหนดมาตรฐานด้านแรงงานและสิ่งแวดล้อม ต่างๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างเหมาะสมและเกื้อกูล ต่อการสร้างค่านิยมของสาธารณะ ซึ่งจะมีผลช่วยเสริมสร้าง อุปสงค์ของตลาดเศรษฐกิจสีเขียวต่อไป ทั้งนี้ ในส่วนของสิ่งแวดล้อม ข้อบทยกเว้นได้ตั้งวัตถุประสงค์ในการเฝ้าระวังและส่งเสริมการค้า และการลงทุนสำหรับสินค้าและบริการสิ่งแวดล้อมไว้ด้วย ได้แก่ การยกเลิกภาษีนำเข้าสำหรับสินค้าสิ่งแวดล้อมบางประเภท การพัฒนาภาคการบริการสิ่งแวดล้อม การกำหนดหลักเกณฑ์ เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าสิ่งแวดล้อม (green tendering) รวมทั้งการส่งเสริมความร่วมมือในการต่อต้านการประมงและ ค้าไม้ผิดกฎหมาย เป็นต้น

นอกจากนี้ สิ่งที่ทำให้ความตกลง FTA สหภาพยุโรป – สิงคโปร์มีความพิเศษกว่าความตกลงทางการค้าที่สหภาพยุโรป เคยทำกับประเทศอื่นมาก่อน คือ การบรรจุข้อบทยกเว้น เกี่ยวกับการค้าและการลงทุนในภาคการผลิตพลังงานหมุนเวียนเข้าไปใน ความตกลงด้วย ซึ่งกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม พัฒนา และ เพิ่มการผลิตพลังงานจากแหล่งพลังงานทดแทนที่ยั่งยืนและ หมุนเวียน อาทิ พลังงานจากลม แสงอาทิตย์และน้ำ เป็นต้น โดย สหภาพยุโรปและสิงคโปร์ต้องจำกัดหรือลดอุปสรรคทางการค้า สินค้าพลังงานทดแทนทั้งในรูปแบบภาษีและไม่ใช่ภาษี ยกตัวอย่าง เช่น การไม่ให้มีเงื่อนไขการใช้วัสดุที่ผลิตภายในประเทศ (local content requirements) การไม่ให้กำหนดเงื่อนไขใน ลักษณะที่เป็นการบังคับให้ร่วมทุนกับบริษัทท้องถิ่น (formation of partnerships with local companies) การไม่ให้เลือก ปฏิบัติระหว่างผู้ประกอบการของสหภาพยุโรปและผู้ประกอบการ ภายในประเทศเกี่ยวกับกระบวนการให้ใบอนุญาต (licensing and authorization) รวมทั้งการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรและ ระบบโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการ กำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ ให้สอดคล้องกันมาตรฐานระดับภูมิภาค หรือระหว่างประเทศอีกด้วย⁴

³ สหภาพยุโรปมองว่าสินค้าและบริการสิ่งแวดล้อมหรือสินค้าและบริการสีเขียวมีความหลากหลาย โดยครอบคลุมตั้งแต่ผลิตภัณฑ์ที่ช่วยรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมไปจนถึงผลิตภัณฑ์ที่ส่งเสริมการพัฒนา อย่างยั่งยืน เช่น ช่วยบำบัดหรือกำจัดของเสีย หรือช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของพลังงานหมุนเวียน เป็นต้น

⁴ สามารถดูร่างความตกลง FTA สหภาพยุโรป – สิงคโปร์ได้ที่ <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=961>

ด้วยข้อกำหนดต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ความตกลง FTA สหภาพยุโรป – สิงคโปร์ จึงถือว่าเป็นความตกลง FTA ของสหภาพยุโรปที่มีความก้าวหน้าเกี่ยวกับการผลักดันการเติบโตของเศรษฐกิจสีเขียวมากที่สุดในขณะนี้ โดยเฉพาะในแง่ของการเปิดการค้าเสรีสินค้าและการลงทุนในตลาดสิ่งแวดล้อมหรือเทคโนโลยีสีเขียว นอกจากนี้ ความตกลง FTA สหภาพยุโรป – สิงคโปร์ ยังเป็นก้าวสำคัญสู่ความร่วมมือที่กว้างขึ้นระหว่างสหภาพยุโรปและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องจากความตกลง FTA ฉบับนี้จะเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับสหภาพยุโรปในการเจรจาความตกลง FTA กับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่อไป โดยในขณะนี้ สหภาพยุโรปอยู่ระหว่างการเจรจาความตกลง FTA กับเวียดนาม ไทย และมาเลเซีย

2. การค้าเสรีสินค้าสีเขียว (Green Goods Initiative)

เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2014 ในการประชุม World economic forum ณ เมืองดาโวส (Davos)⁵ สหภาพยุโรป พร้อมด้วยประเทศสมาชิก WTO อีก 13 ประเทศ⁶ ได้แถลงเจตจำนงเปิดการเจรจาความตกลงการค้าเสรีสินค้าสีเขียว หรือที่เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า Green Goods Initiative โดยมีจุดประสงค์หลักคือ การลดอุปสรรคทางการค้าและการลงทุนเพื่อผลักดันให้ประเทศสมาชิก WTO สามารถเข้าถึงสินค้าและเทคโนโลยีที่ช่วยกระตุ้นการเติบโตของเศรษฐกิจสีเขียว รวมทั้งปกป้องสิ่งแวดล้อมและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้ดียิ่งขึ้นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป ทั้งนี้ สินค้าและเทคโนโลยีสีเขียว สามารถแบ่งได้เป็นหลายประเภท อาทิ การทำให้อากาศและน้ำสะอาด การกำจัดของเสีย การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ การควบคุมมลพิษทางอากาศ หรือการผลิต

พลังงานหมุนเวียน เป็นต้น และในเบื้องต้น ประเทศผู้เข้าร่วมเจรจาได้มุ่งเน้นการกำจัดภาษีนำเข้าสินค้าสิ่งแวดล้อมหรือสินค้าสีเขียว (green goods) โดยยึดสินค้าสิ่งแวดล้อม 54 ประเภทที่ประเทศสมาชิก APEC ได้ตกลงกันไว้⁷ มาเป็นพื้นฐานในการเจรจาลดภาษีสินค้าที่เข้าข่ายสินค้าสิ่งแวดล้อม เช่น แผงพลังงานแสงอาทิตย์ (solar panels) หรือกังหันลม (wind turbines) เป็นต้น

เมื่อการเจรจาเสร็จสิ้น ความตกลง Green Goods Initiative จะเป็นความตกลงแบบหลายฝ่าย (multilateral agreement) ของ 14 ประเทศสมาชิก WTO เท่านั้น อย่างไรก็ตาม หากการเจรจาความตกลงได้รับการตอบรับที่ดีจากประเทศสมาชิก WTO อื่นๆ ประเทศผู้เข้าร่วมเจรจาก็มีความประสงค์ที่จะส่งเสริมและพัฒนาความตกลงให้กลายเป็นความตกลงแบบพหุภาคี (multilateral agreement) ในกรอบของ WTO ซึ่งครอบคลุมประเทศสมาชิก WTO ทั้งหมด ในการที่จะทำเช่นนี้ได้ ประเทศผู้เข้าร่วมความตกลงจะต้องครองสัดส่วนที่เพียงพอในตลาดโลกสำหรับสินค้าสิ่งแวดล้อมเพื่อบรรลุเกณฑ์ critical mass ซึ่งตัวเลขของสัดส่วนดังกล่าวส่วนใหญ่จะกำหนดไว้อยู่ที่ร้อยละ 90⁸ ของตลาดสินค้าสิ่งแวดล้อมทั้งหมด ทั้งนี้ เมื่อใดที่สัดส่วนการถือครองตลาดของประเทศผู้เข้าร่วมความตกลงถึงเกณฑ์ critical mass ที่กำหนดไว้ ประเทศสมาชิกความตกลงนี้จะต้องให้ผลประโยชน์ต่างๆ ภายใต้ความตกลงนี้ โดยเฉพาะการลดอัตราภาษีนำเข้าสำหรับสินค้าสิ่งแวดล้อม แก่ประเทศสมาชิก WTO ทั้งหมด ไม่ว่าประเทศนั้นจะเข้าร่วมความตกลงนี้หรือไม่ก็ตาม โดยประเทศที่ไม่ได้เข้าร่วมไม่ต้องลดภาษีนำเข้าตามที่ความตกลงกำหนดไว้ซึ่งในขณะนี้ ประเทศที่เข้าร่วมความตกลง Green Goods Initiative ได้ถือครองตลาดสินค้าสิ่งแวดล้อมโลกคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 86 ของการค้าสินค้าสีเขียวทั่วโลก⁹

จนถึงปัจจุบัน ได้มีการเจรจากันไปทั้งสิ้น 3 รอบแล้ว โดยการเจรจารอบแรกเริ่มขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2014 โดยมุ่งเน้นการทำความตกลงเกี่ยวกับกรอบและโครงสร้างในการเจรจา และประเทศผู้เข้าร่วมเจรจาได้เห็นพ้องต้องกันว่า การเจรจาครั้งต่อไปจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของประเภทสินค้าสิ่งแวดล้อมที่แบ่งตามวัตถุประสงค์ในการใช้งาน ดังนั้น ในการเจรจารอบที่สองซึ่ง จัดขึ้น ณ เมืองเจนีวา ระหว่างวันที่ 22-26 กันยายน 2014 ได้มุ่งเน้นประเด็นเกี่ยวกับสินค้าที่มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมมลพิษทางอากาศและการจัดการ

⁵ Joint statement regarding trade in environmental goods, 24 January 2014, Davos, available at http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/january/tradoc_152095.pdf

⁶ ออสเตรเลีย แคนาดา จีน คอสตาริกา ใต้หวัน ฮังการี ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ นิวซีแลนด์ นอร์เวย์ สวิตเซอร์แลนด์ สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา

⁷ เมื่อปี ค.ศ. 2012 ประเทศสมาชิก APEC ได้ตกลงกันว่า จะลดภาษีนำเข้าสิ่งแวดล้อมร้อยละ 5 หรือน้อยกว่านั้นสำหรับสินค้าสิ่งแวดล้อม 54 ประเภทภายในสิ้นปี ค.ศ. 2015 อย่างไรก็ตาม ข้อตกลงนี้ไม่มีผลผูกพัน (non-binding) ให้ประเทศสมาชิก APEC 21 ประเทศต้องปฏิบัติตาม

⁸ เช่น ความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์การการค้าโลก (WTO's Information Technology Agreement) เป็นต้น

⁹ ประเทศสมาชิก WTO อื่นที่แสดงความสนใจที่จะเข้าร่วมความตกลง Green Goods Initiative นี้ ได้แก่ อิสราเอล ตุรกี เปรู และชิลี

ขยะมูลฝอยที่เป็นอันตราย และในการเจรจาที่สามเมื่อวันที่ 1 - 5 ธันวาคมที่ผ่านมา ได้มุ่งเน้นประเด็นเกี่ยวกับสินค้าเพื่อการจัดการน้ำเสียและการบำบัดน้ำ การฟื้นฟูและทำความสะอาดสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการลดมลพิษจากเสียงและการขนส่งเพื่อน¹⁰ ทั้งนี้ ประเทศผู้เข้าร่วมเจรจาจะนำเสนอรายชื่อสินค้าที่ประชุมในแต่ละรอบการเจรจา และที่ประชุมจะพิจารณาในภาพรวมว่า สินค้าดังกล่าวควรถูกครอบคลุมในความตกลง Green Goods Initiative หรือไม่ โดยสินค้าเหล่านี้อาจจะเป็นสินค้าที่อยู่ในรายการสินค้าสิ่งแวดล้อม APEC อยู่แล้วหรือเป็นสินค้าที่ประเทศผู้เข้าร่วมเจรจาได้นำเสนอเพิ่มเติมก็ได้

หลังจากที่ได้พิจารณาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ข้อตกลง Green Goods Initiative ครอบคลุมสินค้าตัวใดบ้าง ประเทศผู้เข้าร่วมเจรจาก็จะดำเนินการเจรจาเกี่ยวกับการกำหนดอัตราภาษีนำเข้าของแต่ละสินค้าสิ่งแวดล้อมในรายการสินค้า (tariff lines) ต่อไป ทั้งนี้ ในอนาคต อาจมีการเพิ่มสินค้าตัวใหม่เข้าไปในรายการสินค้าสิ่งแวดล้อมเดิมได้ เนื่องจากประเทศผู้เข้าร่วมเจรจาต่างเห็นพ้องต้องกันว่า ความตกลง Green Goods Initiative นี้ควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (living agreement) เพื่อสนองตอบการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่ในอนาคต นอกจากนี้ แม้ว่าการเจรจาในขณะนี้จะมุ่งเน้นแต่ประเด็นเกี่ยวกับการลดภาษีนำเข้าสำหรับสินค้าสิ่งแวดล้อม ประเทศผู้เข้าร่วมเจรจาก็ไม่ได้แสดงท่าทีขัดขวางการพิจารณาประเด็นอื่นๆ ในขั้นตอนต่อไปของการเจรจา โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับการบริการสิ่งแวดล้อม ซึ่งสหภาพยุโรปเห็นว่าสินค้าสิ่งแวดล้อมและบริการสิ่งแวดล้อมมีความเชื่อมโยงกัน เช่น การบริการ

ติดตั้งหรือดูแลหลังการขายผลิตภัณฑ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น รวมทั้งประเด็นเกี่ยวกับการลดอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีสำหรับสินค้าสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การกำหนดเงื่อนไขการใช้วัสดุที่ผลิตภายในประเทศ (local content requirements) หรือการกำหนดหลักเกณฑ์ควบคุมการลงทุนในตลาดเทคโนโลยีสีเขียว เป็นต้น

สรุป

ภายใต้แนวคิดที่ว่า การพัฒนาทางการค้าและการปกป้องสิ่งแวดล้อมสามารถดำเนินการไปในแนวทางที่เติมเต็มกันได้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป สหภาพยุโรปจึงได้พยายามผลักดันการเปิดการค้าเสรีสินค้าและบริการสิ่งแวดล้อมในกรอบการเจรจาทางการค้าทุกระดับ ตัวอย่างความตกลงทางการค้าที่สำคัญ ได้แก่ ความตกลง FTA สหภาพยุโรป – ลิงคโปร์ (ระดับทวิภาคี) หรือ ความตกลง Green Goods Initiative (ระดับหลายฝ่าย) เป็นต้น ซึ่งสหภาพยุโรปเชื่อว่าการเจรจาความตกลงเหล่านี้จะเป็นจุดเริ่มต้น (impetus) ที่ก่อให้เกิดแรงผลักดันให้มีการเจรจาการเปิดการค้าเสรีสำหรับสินค้าและบริการสิ่งแวดล้อมต่อไปในระดับพหุภาคี ภายใต้กรอบของ WTO ซึ่งจะมีผลทำให้ทุกประเทศโดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา สามารถเข้าถึงสินค้าและบริการในตลาดเทคโนโลยีสีเขียวได้ง่ายยิ่งขึ้นเนื่องจากสินค้าและบริการเหล่านี้มีราคาถูกลง ทั้งนี้ ประเทศไทยควรให้ความสนใจและติดตามแนวคิดนี้ของสหภาพยุโรปอย่างใกล้ชิด เนื่องจากมีความเป็นไปได้สูงที่สหภาพยุโรปจะนำมาใช้กับการเจรจาความตกลงทางการค้ากับประเทศคู่เจรจาทุกประเทศในอนาคต ซึ่งข้อกังวลของประเทศกำลังพัฒนาเกี่ยวกับการค้าเสรีสินค้าสิ่งแวดล้อมนี้ คือ ค่านิยมและขอบเขตของสินค้าและบริการสิ่งแวดล้อม โดยส่วนใหญ่จะมีความแตกต่างกันระหว่างประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาแล้ว รวมไปถึงกระบวนการผลิต (Processes and Production Methods – PPMs) ที่สหภาพยุโรปให้ความสำคัญกับการตรวจสอบย้อนกลับเป็นอย่างมากตั้งแต่การใช้วัตถุดิบ การบรรจุหีบห่อกระบวนการทำลายซากเหลือไปจนถึงการส่งออก

¹⁰ สำหรับการเจรจาต่อไป ประเทศผู้เข้าร่วมคาดว่าจะมีการเจรจาที่สี่ระหว่างวันที่ 26 - 30 มกราคม 2015 โดยมุ่งเน้นสินค้าเกี่ยวกับพลังงานหมุนเวียนและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และในเดือนมีนาคม 2015 จะมีการเจรจาครั้งที่ห้าซึ่งจะมุ่งเน้นสินค้าเกี่ยวกับการประเมิน วิเคราะห์และตรวจสอบสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

ถาม-ตอบ สิ่งแวดล้อมกับการค้า

โดย ทีมบรรณาธิการ

ปัจจุบัน

ประเทศต่างๆ โดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้วได้มีความพยายามนำประเด็นสิ่งแวดล้อมมาใช้เป็นมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีในการกำหนดท่าทีและนโยบายทางการค้ากับประเทศคู่ค้าคู่เจรจามากขึ้น เพื่อสร้างความชอบธรรมในการกำหนดมาตรการฝ่ายเดียวด้านการค้าเพื่อกีดกันสินค้าจากประเทศกำลังพัฒนา ทิมบก.จึงได้รวบรวมประเด็นคำถาม คำตอบเกี่ยวกับการค้ากับสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นแนวทางศึกษาของท่านผู้อ่าน ในฉบับนี้แล้ว

Q: เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) คือ?

A: “ระบบเศรษฐกิจที่นำไปสู่การยกระดับคุณภาพความเป็นอยู่ของมนุษย์ เพิ่มความเป็นธรรมทางสังคม และในขณะเดียวกันก็สามารถลดความเสี่ยงทางด้านสิ่งแวดล้อม และปัญหาความขาดแคลนของทรัพยากรลงได้” ซึ่งแนวคิดเรื่อง “เศรษฐกิจสีเขียว” ได้ถูกนำเสนอจากโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) เพื่อปรับแก้ในระบบเศรษฐกิจ (เสรีนิยมใหม่) ที่ขึ้นอยู่กับให้เป็นไปในทิศทางที่มุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมากขึ้น

Q: เพราะเหตุใดสหภาพยุโรปจึงให้ความสำคัญกับการรักษาและปกป้องสิ่งแวดล้อมในการขับเคลื่อนนโยบายด้านเศรษฐกิจและการค้า?

A: เนื่องจากสหภาพยุโรปมีความมุ่งมั่นที่จะก้าวมาเป็นผู้ผู้นำในการปกป้องสิ่งแวดล้อมและภูมิอากาศของโลก ประกอบกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีบริษัทชั้นนำระดับโลกเป็นจำนวนมาก ที่จำหน่ายสินค้าและให้บริการสิ่งแวดล้อม จึงต้องการขยายมูลค่าการค้าให้มากขึ้น โดยมีความเชื่อว่าการปกป้องสิ่งแวดล้อมและการเติบโตทางเศรษฐกิจสามารถเกื้อหนุนซึ่งกันและกันมากกว่าที่จะขัดแย้งกัน จึงพยายามผลักดันให้ผนวกประเด็นเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าสินค้าและบริการสิ่งแวดล้อมเข้าไปในความตกลงทางการค้ากับประเทศคู่เจรจาทุกระดับ

Q: การค้าเสรีสินค้าสีเขียว (Green Goods Initiative) มีวัตถุประสงค์หลักเพื่ออะไร?

A: เพื่อการลดอุปสรรคทางการค้าและการลงทุนโดยผลักดันให้ประเทศสมาชิก 14 ประเทศ (สหภาพยุโรป ออสเตรเลีย แคนาดา จีน คอสตาริกา ไต้หวัน ฮังการี ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ นิวซีแลนด์ นอร์เวย์ สวิตเซอร์แลนด์ สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา) สามารถเข้าถึงสินค้าและเทคโนโลยีที่ช่วยกระตุ้นการเติบโตของเศรษฐกิจสีเขียว รวมทั้งปกป้องสิ่งแวดล้อมและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ได้ดียิ่งขึ้นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

Q: พลังงานทดแทนหมุนเวียน คืออะไร? มีความสำคัญต่อการกำหนดนโยบายพลังงานของสหภาพยุโรปอย่างไร?

A: พลังงานทดแทนหมุนเวียน คือ พลังงานที่นำมาใช้แทนเชื้อเพลิงฟอสซิล ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิงและก๊าซธรรมชาติ พลังงานทดแทนสามารถแบ่งตามแหล่งที่มาออกเป็น 2 ประเภท คือ พลังงานทดแทนจากแหล่งที่ใช้แล้วหมดไปเรียกว่า พลังงานสิ้นเปลือง (non - renewable energy) ได้แก่ ถ่านหิน ก๊าซธรรมชาติ นิวเคลียร์ หินน้ำมันและทรายน้ำมัน เป็นต้น และพลังงานทดแทนอีกประเภทหนึ่งเป็นแหล่งพลังงานที่ใช้แล้วสามารถหมุนเวียนมาใช้ได้อีกเรียกว่า พลังงานหมุนเวียน (renewable energy) ได้แก่ แสงอาทิตย์ ลม ชีวมวล เชื้อเพลิงชีวภาพ น้ำและไฮโดรเจน เป็นต้น พลังงานทดแทนประเภทหมุนเวียนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการแก้ปัญหาปรากฏการณ์เรือนกระจกและปัญหาปริมาณเชื้อเพลิงฟอสซิลที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ และมีความสำคัญต่อการกำหนดนโยบายพลังงานของสหภาพยุโรปอย่างมาก เนื่องจากสหภาพยุโรปเป็นประเทศผู้นำเข้าพลังงานอันดับหนึ่งของโลกคิดเป็นร้อยละ 20 ของพลังงานที่ผลิตขึ้นภายในโลก โดยภาคคมนาคมใช้พลังงานมากที่สุด (ร้อยละ 33) รองลงมาได้แก่ ภาคครัวเรือน (ร้อยละ 27) และภาคอุตสาหกรรม (ร้อยละ 24) และได้มีผลการวิจัยออกมาว่า ถ้ายังไม่มี การเปลี่ยนแปลงแก้ไขอันใด อัตราการพึ่งพาพลังงานนำเข้าของสหภาพยุโรปจะมีแนวโน้มสูงขึ้นถึงร้อยละ 70 - 75 ของพลังงานที่จำเป็นต้องใช้ในสหภาพยุโรปภายในปี ค.ศ. 2030

Q: การจัดซื้อจัดจ้างสีเขียว (Green Public Procurement : GPP) คืออะไร? มีความสำคัญต่อการค้าของสหภาพยุโรปอย่างไร?

A: ปัจจุบันไม่มีคำนิยามที่ชัดเจนของ GPP แต่หากประมวลจาก Communication 400 ปี 2008 เรื่อง การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น (Public procurement for a better environment) ได้นิยาม GPP ไว้ว่า “กระบวนการที่ผู้เกี่ยวข้องภาครัฐใช้เสาะหาในการจัดซื้อสินค้า จัดจ้างงานบริการ และงานก่อสร้าง ที่จะลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและวัฏจักรชีวิตของสินค้า งานบริการและงานก่อสร้างเหล่านั้น เมื่อเปรียบเทียบกับกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่เคยเป็นมา” สหภาพยุโรป มีความเห็นว่าการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐมีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจและสังคมของทุกประเทศ รวมทั้งอียู ซึ่งแต่ละปีหน่วยงานของรัฐได้ใช้จ่ายเงินงบประมาณในการจัดซื้อสินค้าและจัดจ้างงานบริการรูปแบบต่างๆ ประมาณ 2 ล้านล้านยูโร หรือเทียบเท่ากับ 19% ของ GDP รวมของอียู ด้วยความสำคัญนี้จึงได้กำหนด “กลยุทธ์ 2020 หรือ Europe 2020” เพื่อวางรากฐานของสมาชิกอียู ไปสู่การเป็นระบบเศรษฐกิจแบบชาญฉลาด ยั่งยืน และรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Smart, Sustainable and Inclusive economic system) โดยกำหนดเป้าประสงค์ร่วมกัน 5 เรื่อง คือ การจ้างงาน การวิจัยและพัฒนา สภาพภูมิอากาศและพลังงาน การรวมกลุ่มทางสังคม และการลดความยากจน ทั้งนี้ให้แต่ละประเทศสมาชิกไปกำหนดเป้าหมายของตนเองตามสมควร

Q: ประโยชน์ของ GPP?

A: แม้ GPP จะได้ชื่อเรียกว่าเป็นการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น หน่วยงานภาครัฐของสมาชิกอาเซียนที่ได้ทำการจัดซื้อจัดจ้างแบบ GPP อ้างว่า ประโยชน์ที่ต่อยอดมาจาก GPP ไม่จำกัดอยู่เพียงผลต่อสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่สามารถรวมถึงประโยชน์ทั้งต่อสังคม สุขภาพ ไปจนถึงเศรษฐกิจและการเมืองด้วย ดังนี้

• **ประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อม**

GPP สามารถเป็นเครื่องมือให้หน่วยงานภาครัฐบรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น

- ลดการตัดไม้ทำลายป่า (ผ่านการจัดซื้อไม้และผลิตภัณฑ์จากป่าปลูกที่มีการจัดการและเพาะปลูกอย่างถูกกฎหมาย)
- ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (ผ่านการจัดซื้อสินค้าและบริการที่มีการปล่อยปริมาณก๊าซคาร์บอนที่ลดลงตลอดวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์)
- ลดการใช้น้ำ / ใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ (ผ่านการเลือกผลิตภัณฑ์ที่มีหลักการออกแบบโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม)
- ลดมลภาวะทางอากาศ น้ำ และพื้นดิน (โดยการควบคุมการใช้สารเคมีและสารพิษ)
- การกระตุ้นการเกษตรอย่างยั่งยืน (โดยการจัดซื้ออาหารออร์แกนิก)

นอกจากนั้น การดำเนินนโยบาย GPP ยังสามารถกระตุ้นองค์กรภาคเอกชนให้นำเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมมาใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างด้วย รวมทั้งยังเป็นการเพิ่มความตระหนักรู้ถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมในตัวผลิตภัณฑ์หรืองานบริการตลอดช่วงวัฏจักร เช่น การนำอาหารออร์แกนิกมาขายในร้านอาหาร เป็นต้น

- **ประโยชน์ด้านสังคมและสุขภาพ**

นโยบาย GPP เป็นการเพิ่มคุณภาพชีวิต และสร้างมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของสินค้าและบริการในระดับสูง อาทิ การมีรถโดยสารสาธารณะที่สะอาดขึ้นเป็นการลดมลภาวะทางอากาศ หรือ การลดการใช้สารเคมีเป็นพิษในสินค้าประเภท น้ำยาทำความสะอาดทำให้มีสุขภาพดีขึ้นในการทำงานที่แข็งแรงขึ้น เป็นต้น ซึ่งส่งผลในการนำมาซึ่งคุณภาพงานที่ดีขึ้น สำหรับหน่วยงานภาครัฐและประชาชนในภาพรวม

- **ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ**

มีความเชื่อว่าระบบ GPP สามารถช่วยประหยัดทั้งเงินและทรัพยากร เพื่อพิจารณาจากต้นทุนของทั้งวงจรชีวิตในการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น กินไฟน้อยลง นำกลับไปใช้ใหม่ได้ง่ายขึ้น เป็นต้น ตลอดจนเป็นแรงจูงใจให้ภาคอุตสาหกรรมส่งเสริมนวัตกรรมใหม่ๆ ที่จะเป็นการส่งเสริมสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการลดต้นทุนการผลิตและความสามารถในการแข่งขันการพัฒนาเทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อมด้วย

- **ประโยชน์ด้านการเมือง**

ประชากรของอียูส่วนใหญ่มีทัศนคติในการปกป้องสิ่งแวดล้อมที่ค่อนข้างชัดเจน ดังนั้นนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียวจึงได้รับการสนับสนุนจากประชาชนอียูอย่างเต็มที่ ดังจะเห็นจากรายงานของ Eurobarometer เดือนมีนาคม 2008 เรื่อง “Attitudes of European citizens towards the environment” แสดงให้เห็นว่า กว่าร้อยละ 78 ของผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับถ้อยแถลงว่า “อียูควรใช้เงินงบประมาณในการปกป้องสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น แม้จะส่งผลให้ลดงบประมาณในด้านอื่นๆ ลง” ซึ่งในรายงานยังแสดงว่า ประชาชนอียูให้การสนับสนุนแนวคิดในการจัดซื้อจัดจ้าง “สีเขียว” ของภาครัฐ โดยเฉพาะการจัดซื้อสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น แม้ว่าราคาจะสูงขึ้นก็ตาม

**ก้าวใหม่ภาคเกษตรกรไทย พร้อมหรือไม่ว่า
เขตการค้าเสรีอาเซียน
๑ - ๑๐ มี.ค. ๒๕๕๖**

การสัมมนาเรื่อง ก้าวใหม่ภาคเกษตรกรไทย พร้อมหรือไม่ว่าเขตการค้าเสรีอาเซียน ณ โรงแรมสินเกียรติบุรี จ.สตูล ระหว่างวันที่ ๑ - ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๖

**การประชุมร่วมไทย-จีน ด้านสินค้าเกษตรครั้งที่ ๑
วันที่ ๑๑ - ๑๒ มี.ค. ๒๕๕๖**

การประชุมร่วมไทย-จีน เพื่อความร่วมมือด้านการค้าสินค้าเกษตร ครั้งที่ ๑ โดยมีพลเอกฉัตรชัย สาริกัลยะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นประธาน ณ ห้องกิตติยากรฯ ชั้น ๓ สป. ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๖

**ศึกษาดูงานสินค้ากาแฟไทย จ.ชุมพร
๑๕ - ๑๘ มี.ค. ๒๕๕๖**

นางสาวสุนันทา กังวาลกุลกิจ รองอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ได้นำคณะข้าราชการกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ไปศึกษาดูโครงการศึกษาศักยภาพการแข่งขันของสินค้ากาแฟไทย ภายใต้ความตกลงการค้าเสรีและ AEC ณ จังหวัดชุมพร ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๖

การหารือทวิภาคีระหว่าง รมว.พลเอกฉัตรชัย
กับเอกอัครราชทูตนิวซีแลนด์
16 มี.ค. 2558

การหารือทวิภาคีระหว่างพลเอกฉัตรชัย สาริกัลยะ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ กับเอกอัครราชทูตนิวซีแลนด์
ประจำประเทศไทย ณ ห้องรับรองชั้น 11 สป. วันที่ 16 มีนาคม
2558

การประชุม HLTF-EI ครั้งที่ ๑
วันที่ 17 - 18 มี.ค. 2558

ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมคณะทำงาน
เพื่อจัดทำกรอบวิสัยทัศน์ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายหลัง
ปี 2558 ครั้งที่ 9 โดยมีนายธวัชชัย โสภาสะเลียรพงศ์ อธิบดีกรม
เจรจาการค้าระหว่างประเทศ เป็นหัวหน้าผู้แทนฝ่ายไทย
ณ โรงแรมอินเตอร์คอนติเนนตัล ระหว่างวันที่ 17 - 18 มีนาคม
2558

การนำเสนอแผนธุรกิจภาคเหนือ
24 มี.ค. 2558

การนำเสนอแผนธุรกิจภาคเหนือ ณ จ.เชียงใหม่
ในโครงการ DTN Business Plan Award 2015 โดยมีนักศึกษา
เข้าร่วมการแข่งขัน 4 ทีมจาก ม.ราชภัฏอุดรดิตถ์ และ ม.ราชภัฏ
กำแพงเพชร ซึ่งมีกลยุทธ์การตลาดที่ดึงดูดและน่าสนใจ วันที่
24 มีนาคม 2558

จร. รับเกียรติบัตรและเข็มสัญลักษณ์
เครือข่ายต่อต้านการทุจริต
26 มี.ค. 2558

นางสาวอรุณี พูลแก้ว รองอธิบดีกรมเจรจาการค้า
ระหว่างประเทศ เป็นตัวแทนกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
ซึ่งกรมฯ เป็น 1 ใน 253 หน่วยงานที่ได้รับ “เกียรติบัตรและเข็ม
สัญลักษณ์เครือข่ายต่อต้านการทุจริต” จากสำนักงานกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) โดยมี
พลเอก ไพบูลย์ คุ้มฉายา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
เป็นผู้มอบรางวัล ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล วันที่
26 มีนาคม 2558

**พิธีมอบห้องสมุดอาเซียน เฉลิมพระเกียรติฯ
26 มี.ค. 2558**

นางสาวสุนันทา กังวาลกุลกิจ รองอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศได้ทำพิธีเปิดและส่งมอบห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวโรกาสฉลองพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน 2558 ให้กับโรงเรียนสุวรรณรังสฤษฎ์วิทยาลัย จ.เพชรบุรี วันที่ 26 มีนาคม 2558

**การศึกษาศักยภาพการเปิดตลาด
น้ำตาลทรายภายใต้ RCEP
27 - 30 มี.ค. 2558**

นางสาววัชรีย์ อิทธิอาวัชกุล ผู้เชี่ยวชาญกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ได้นำคณะข้าราชการกรมฯ ไปศึกษาศักยภาพการเปิดตลาดน้ำตาลทรายภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership : RCEP) จ.อุดรธานี และศึกษาดูงาน ณ ด้านศุลกากรหนองคาย ระหว่างวันที่ 27 - 30 มีนาคม 2558

**รมช.หารือกับนายกสมาคม EABC
30 มี.ค. 2558**

นางอภิรดี ตันตราภรณ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ ได้พบหารือกับ Mr. Rolf - Dieter Daniel นายกสมาคมการค้ายุโรป เพื่อธุรกิจและการพาณิชย์ Zeuropean Association for Business and Commerce : EABC) ซึ่ง EABC เสนอเป็นตัวกลางเพื่อผลักดันให้เกิดการรื้อฟื้นการเจรจาความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับสหภาพยุโรปเพื่อผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนา ณ ห้องรับรองชั้น 10 สป. วันที่ 30 มีนาคม 2558

สัมมนาความตกลง TFA

30 มี.ค. 2558

นางสาวสุนันทา กังวาลกุลกิจ รองอธิบดีกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ เป็นประธานเปิดงาน สัมมนาความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกทางการค้า Agreement on Trade Facilitation (TFA) ถูทางและโอกาสการพัฒนาศักยภาพการค้าไทย ณ โรงแรมดุสิตธานี กรุงเทพฯ วันที่ 30 มีนาคม 2558

บรรยายให้ข้าราชการใหม่ฟัง

31 มี.ค. 2558

การบรรยายให้ความรู้/ภารกิจงานกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศและการดำเนินงานของศูนย์ AIC Information Center แก่ข้าราชการบรรจุของใหม่กระทรวงพาณิชย์ รุ่น 2 ปีงบประมาณ 2558 ณ ห้องรับรองชั้น 3 และ ศูนย์ AIC Information Center วันที่ 31 มีนาคม 2558

โครงการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากร

จ.ระยอง 20 - 22 มี.ค. 2558

โครงการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากรเพื่อทำงานร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ณ โรงแรมรอยัลพลาคิลิพีช อ.บ้านฉาง จ.ระยอง ระหว่างวันที่ 20 - 22 มีนาคม 2558

"มุ่งมั่นพัฒนา ครบวงจรการค้า
เพื่อความอยู่ดีมีสุขของคนไทย"

 www.dtn.go.th, www.thailandaec.com

 www.facebook.com/TradeNegotiations

 ศูนย์บริการข้อมูลประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
(AEC Information Center : AIC)
โทรศัพท์ : 0 2507 7209 – 11 โทรสาร : 0 2547 5612
Call Center : 0 2507 7555 E-mail : info@dtm.go.th

 https://twitter.com/Dtn_thailand

 ebooks.in.th

ช่องทางใหม่

ในการติดตาม
ข่าวสารการค้าระหว่างประเทศ

ขั้นตอนการใช้งานผ่านอุปกรณ์ แท็บเล็ต / โทรศัพท์มือถือ

1. โหลด App ชื่อ "ebooks.in.th" จาก App Store/Android Market
2. เปิด App 'ebooks.in.th' แล้ว Search คำว่า "วารสารการค้าระหว่างประเทศ"
3. เลือกฉบับที่ต้องการอ่าน เพื่อเก็บไว้ที่ตู้หนังสือ
4. เลือก Icon "Bookshelf" เพื่ออ่านหนังสือที่ต้องการ
(ในครั้งแรกต้องลงทะเบียนก่อนใช้งาน)